

НАРОДНА САМОЗАЩИТА

ОРГАНЪ НА НАРОДНИТЪ ИНТЕРЕСИ.

ВСИЧКО ЗА НАРОДА И ВСИЧКО ЧРЪЗЪ НАРОДА

В „НАРОДНА САМОЗАЩИТА“ ВРЪМЕННО СПИРА.

Къмъ нашитѣ абонати.

Приятелю на „Народна Самозащита“!

Съ предлагамитѣ ви Вамъ два броя—24 и 25—ний навършваме тъкмо едно пълно шестмѣсечие на в. „Народна Самозащита“, като се иматъ прѣдъ видъ и двѣтъ притурки, които се издадохъ и своеврѣменно Ви се испратихъ.

Днесъ „Народна Самозащита“ врѣменно спира издаването си и това, мислимъ, Вамъ не ще да Ви се види чудно: тъй рано пропадатъ много благородни дѣла и побуждения!... Нищо!... Вий, може би, сами намѣрвате причината за това спиране; Вамъ сж известни обстоятелствата, при които „Народна Самозащита“ се захванъ. Въодушевени отъ хубавитѣ идеи—да се раздвижи нашата интелигентна демократична младежъ, безъ да се гледа на тѣсния партизански отгнѣкъ, който може да съществува въ отдѣлнитѣ единици; да се сгруппира тая младежъ около нѣщо свое и да заработи за благото на отечеството, като обхване живота интегрално, азъ-ко младо хора прѣдприехъ издаването на „Народна Самозащита“.

Срѣдствата за издаването бѣхъ само надѣждитѣ на абонатитѣ—нѣмахме и нѣма никакъвъ фондъ. До седмий брой ний получавахме доста пари да исплатимъ измѣлнитѣ броеве и доста писма за записване на нови абонати. Отъ 12-й брой, обаче, нѣстникътъ захванъ да срѣща разни прѣпятствия. Отъ една страна той захванъ да не се распространява бърже, отъ друга нѣкои хора захващатъ да го връщатъ съ разни надписи и най-послѣ отъ третя—нѣщо, което е най-важно—тия, които се явихъ охотници да го получаватъ и ни писахъ даже много дълги и насърчителни писма, при всичко че ни обѣщавахъ, че ще ни внесжтъ абонамента си въ ежсо врѣме (защото ний бѣхме обявили, че на непрѣдплатили и незаявили писмено не ще испращаме вѣстника) и до сега не сж си внесли абонамента.

Това послѣдното обстоятелство тури редакцията въ най-трудно положение: отъ една страна тя виждаше, че остава всѣки денъ длъжна сѣ повече и повече на печатницата, гдѣто особенъ работникъ е ангажиранъ да реди вѣстника, редовното заплащане на когото бѣ турено въ зависимостъ отъ редовното плащане отъ страна на редакцията; отъ друга страна—което е и най-важно—редакцията не располагаше отъ срѣдства да може да ангажира печатни и интелектуални сили, които да работятъ и продължаватъ работата си по плановъ и тенденциозно, а все се захванжло и както се мислѣше... Ето защо ний получавахме и разни писма отъ абонатитѣ си, заедно съ върнатитѣ броеве, съ—главно три вида—надписи: „не желая да получавамъ вѣстника Ви, защото е социалистически органъ“; „не желая да получавамъ вѣстника Ви, защото е радославистки органъ“; „не желая да получавамъ вѣстника Ви защото е учителски органъ“. А да се признаемъ—има такива броеве, които уличаватъ „Народна Самозащита“ и въ

едното и другото и третето. Но колко повърхностно сж ни разбирали тия абонати съ равнообразни политически тенденции и общественни възврѣния!... На всички всѣкога—въ всѣки брой—неможехъ да се угоди: редакцията е гледала всѣкога да бѣде само строго справедлива, да обхвва интегрално всичкий животъ и въ особено врѣме само е давала повече мѣсто ту на единъ, ту на други въпросъ... Социалистическото движение у насъ „Народна Самозащита“ не можеше да игнорира и разрѣшението на разни социални въпроси по социалистически методъ, като най-правъ, неможехъ да не направя. Политическата борба и общественния животъ въ гр. Варна, отъ друга страна, бѣхъ тъй сложени, щото редакцията не можеше да не защитава правата кауза на радославиститѣ въ града прѣдъ злоупотрѣбленята на властта, която биде осъдена за това и отъ всичката независима преса, а не само отъ насъ: питаме другитѣ вѣстници радославистки органи ли сж? Учителский въпросъ изглежда едва ли не съ появяването на „Народна Самозащита“.

Има ли по достойно за единъ органъ, „органъ на народнитѣ интереси“, който да принесе друга по голѣма полза отъ колкото тая да поддържа единъ тъй жизненъ и отъ такава висока стойностъ общественъ въпросъ, какъвто е тоя на учителското солидаряване, учителското сдружаване за умственното, нравственното и материално подобрене положението на учителя, за защитата на неговитѣ граждански и политически свободи и за повишаването на учебното дѣло изобщо?... И така ний питаме волнитѣ си писачи на разноцвѣтнитѣ писма: кажете гдѣ, въ що редакцията на „Народна Самозащита“ е направила грѣхъ? Въ социализма ли? Но това е теорията на правия политическо-общественъ животъ, вѣнъ отъ която има експлоатации, лъжи, шатърми, подлостъ, грабежи, гешефги, шарлатанство, развратъ. Въ радославизма ли? Но ний неможехъ да игнорираме живий животъ, да не влѣземъ въ живата борба, а да живѣемъ само съ мечти (на трѣбва да се знае, че въ Варна днесъ и за дълго врѣме още осявателната политическа борба ще се води между радослависти—либерали, защото тѣ сж болшинството и консерваторо-стамболовисти, защото тѣ сж хората на кокала).

Ний категорически сме заявявали и заявяваме, че „Народна Самозащита“ никогдъ не е била и не ще бѣде органъ на г-нѣ Радославовата партия.

Всичко това за знание. Но да продължимъ по положението на вѣстника.

До сега ний сме имали 850 редовни абонати. Отъ тѣхъ сж прѣдплатили за 3 мѣсеца, 6 мѣсеца и цѣла година само 290, а останжалитѣ, въпрѣки задълженията си, не сж ни отговорили даже на нѣколко пѣти повторената ни покана. А отъ това е ясно, че нѣмаме пари и че, безъ рискъ да изгубимъ всѣко доврѣе прѣдъ обществото, ний неможеме да продължаваме издаването. И така: понеже нѣмахме пари, ний останжхъ и сме длъжни на печатницата 586.70 лева; понеже нѣмахме пари, ний неможахъ да продължаваме и поддържаеме вѣстника съ такъво избрано, равнообразно, и праволинейно (принципиално) съдържание, както захванахъ и както прѣдполагахъ. Тая вялостъ въ вѣстника се забѣлжава особено отъ 16 брой насамъ.

Заради това:

като намѣрваме, че е мѣчно да продължаваме издаването на вѣстника безъ да ни сж прѣдплатили поне общалитѣ се да ни платятъ абонамента си абонати; като намѣрваме, че такъво продължение не само ще бѣде вѣрно за самата редакция, но и съвършено малко полезно за самитѣ абонати,—ний рѣшихме:

„Народна Самозащита“ да се спре врѣменно, а прѣзъ това врѣме да помолимъ всичкитѣ си непрѣдплатили абонати да ни внесжтъ абонамента си. Като получимъ отъ тѣхъ, ако ни прѣдплатятъ всички и напълно цѣлий абонаментъ, а така сжщо и ония, които сж ни платили за половинъ година, ний ще продължаваме вѣстника.

Ако ли не ни прѣдплатятъ за цѣла година,

ний молимъ

всичкитѣ си честни длъжници

да ни внесжтъ изработенитѣ наши 3 лева за истеклото шестмѣсечие.

Отъ събраната така сума ний ще исплатимъ надзѣлото, споредъ обѣщанието си, на ония абонати, които сж ни прѣдплатили за година.

Ето и баланса на прихода-расхода:

Приходъ		лева	ст	Расходъ		лева	ст
1) Отъ абонаменти (отъ които 670 л. отъ прѣдплатилитѣ 134 абоната по 5 л., 249 л. отъ платилитѣ 83 абоната по 3 л. и 154 л. 65 ст. отъ останжалитѣ 73 души платили за по малко отъ 6 мѣсеца)		1073	65	1) На печатницата за 25 броя по 50 л. на брой		1250	
2) Отъ публикации		21	90	2) За администрацията (почтенски марки, заплата на администратора, квитанции и разни други потрѣби)		460	
3) Отъ продажба на отдѣлни броеве отъ вѣстника		27	77	Всичко		1710	
Всичко		1123	30	Остава дефицитъ		1123	30
						586	70

Забѣлжка. Умоляватъ се всички добри приятели, до които сме испратили списъкъ за събиране абонамента, да се погрижжтъ и ни услужжтъ за събирането. Ний по рано казахъ, че неможеме да издържаме специаленъ агентъ. Ний заявихъ така сжщо, че падзетото отъ прѣдплатившата за цѣла година

ще повърнемъ. Всички, мислимъ, могатъ да разбержтъ трудното положение на редакцията, прѣдъ видъ че тя нѣма срѣдства и обѣщанията ѝ да повърне паритѣ, ако вѣстника окончателно стане нужда да се спре.

Редакцията.

НАШАТА ЕКОНОМИЧЕСКА КРИЗА.

(Слѣдва отъ 23 брой).

III.

П.

условия, въ които
България, не виж-
търждава, че той
историческа мис-
на занятитѣ,
иптѣ еконо-
прияжни ус-
оня процесъ,
чество, разгле-
тоянно дегене-
нието произвежда
дата на занаятчий-
длъжи онова поли-
ско културно равнище
което различнитѣ иска-

те.
отъ години насамъ. Началната
фаза на капиталистическото развитие при раз-
личнитѣ условия на различни страни не води
къмъ крайното и окончателно разграничение
на производителнитѣ отношения, на острий
классовъ антагонизмъ и на классовата борба,
като основа на политическия и общественъ
животъ. Ето защо, ако възлагаме надѣждитѣ
си исклучително върху „историческата мис-
сия“ на развивающия се капитализмъ, длъжни
сме да ограничимъ въ съвършено тѣсни гра-
ници дѣятелността си и подобно на библей-
ския пророкъ да сочимъ съ прѣстъ на свѣт-
лото бѣдѣще, къмъ което фатално ни влече
всемогуций капиталъ. Но тая видима фатал-
ностъ зависи отъ редъ причини, които често
парализиратъ нейната сила и послѣдствията
ѣ. За да подкрѣпимъ значението ѣ трѣба да
се обърнемъ къмъ анализа на общественитѣ
явления, който още не рисува тѣй свѣтло
перспективата на нашето бѣдѣще.

Кога говоримъ за състоянието на произ-
водството въ страната, за поминѣното поло-
жение на населението, отъ което исклучи-
телно зависи общественния прогресъ, поли-
тиката и живота на цѣлата държава — ний
васѣгаме пружината, която движи социалния
механизмъ. И тогасъ се явява въпроса: да
оставимъ ли занаятчийската масса въ градо-
ветѣ и земледѣлческото население въ селата
беспомощни прѣдъ економическата криза, като
се утѣшаваме съ мисълта, че каквото и да
става, но рано или късно капитализмътъ ще
обедини тая неопрѣдѣлена и неквалифицирана
масса подъ революционното си знаме, или,
напротивъ, още при днешнитѣ условия да
дадемъ правилно течение на економическата ѣ
дѣятелностъ съобразно съ исканията на съврѣ-
менната техника и съврѣменнитѣ сръдства на
производството. Личната инициатива, на ко-
ято мнозина отдаватъ единствено значение
въ общественното развитие, ще извърши мно-
го въ областта на промишлеността, по-
тикавана отъ духа на прѣдприемчивостта или
отъ простото стрѣмление къмъ спекули и ге-
шефти. Но при все туй, тя зависи отъ мно-
го случайности и причини, които не я пра-
вятъ способна да утилизира напълно обще-
ственитѣ сили. До когато отдаваме всичко
на нея, до когато оставимъ на индивидуал-
ния капиталъ пълнѣ просторъ на дѣятел-
ностъ безъ никакъвъ контролъ и въздѣйст-
вие, до когато ръководящото начало въ об-
ластта на производството остава фразата:
„велика и фатална е силата на капитала“,
— до тогасъ пий сме длъжни да наблюдава-
ме цѣла верига отрицателни течения въ на-
родния животъ, които коренно унищожаватъ
възможността за съзнателна и прогресивна
дѣятелностъ между работното население. Ако
капитализмътъ прави известни успѣхи, тѣ не сѣ
тѣй значителни още за да може фабричната
промишленостъ да обнеме постоянно възра-
стающия елементъ отъ обѣдненото и разоре-
но население. Не виждаме и шансъ за уве-
личение на тия размѣри. Процесътъ на разо-
рението върви въ дисхармония или поне въ
несъотвѣстствие съ процеса на капитализа-
цията. Отъ тукъ онова отличително качест-
во на нашия капитализмъ, който се дави
всрѣдъ международнитѣ влияния и не може
самъ да указва влияние върху общественния

животъ. Ще възразятъ, че върмето, въ те-
чение на което капиталътъ се развива и дѣй-
ствува, е сравнително, жсо и че трѣба тър-
пѣние, за да се постигнатъ благотворнитѣ
результати отъ него. Но какво прѣдставлява
върмето въ областта на производителния жи-
вотъ? Не ли периода, въ продължение на кой-
то развитието може да се ползува отъ даде-
нитѣ положителни величини? И такива ве-
личини не сѣ ли силата и способността на
вътрѣшния пазаръ, съществуването на вън-
шни тържища и пр.? А ний видѣхме какво
може да обѣщава вътрѣшния пазаръ и какъ
ви надѣжди да възлагаме на външниятъ. Ще
дойде день, когато „върмето“ за развивающия
се капитализмъ нѣма да прѣдставлява никакъ
значение, когато цѣла стѣна отъ прѣпят-
ствия ще се испрѣжтъ прѣдъ неговото раз-
витие. Тоя день виждаме въ момента, когато
мѣстната индустрия ще удоволетвори вътрѣш-
нитѣ потребности — и то ако успѣе да се бо-
ри съ външната конкуренция — и почувству-
ва нужда отъ външния пазаръ, който въ си-
лата ни горѣприведенѣхъ причини нѣма да на-
мѣри. Насищането на вътрѣшния пазаръ не
изисква колосаленъ ръстъ на индустрията,
слѣдователно, то не прѣдполага и „истори-
ческа миссия“ на нашия капиталъ при даде-
нитѣ условия. Какъвто и да бѣде полета на
послѣдната, каквито измѣнения да ставатъ
въ економическитѣ отношения на живота ни,
нашето общество е осѣдено да се наблѣга на
дребния владѣтеленъ елементъ, защото не е
обречено на капиталистическата еволюция,
която отличава напрѣдѣлитѣ страни. И то-
ва е нещастие за прогреса въ насъ. . . . Но да
чакаме ли съ кръстосани ръцѣ тогава само
на развивающия се капитализмъ и да възла-
гаме надѣждитѣ си исклучително на него? Да
не забравяме, че безъ активно намѣсване въ
обществения животъ, днешното разорение
на населението ще прѣдставлява почвата за
нравственното израждане и умствения упа-
дѣкъ на народа. А това е насочено противъ
общия прогресъ и противъ крайнитѣ иска-
ния на работническата демокрация. Да огра-
ничимъ дѣятелността си единствено върху
такавъ случай, ако съществуватъ данни, на
основание на които може да се мисли, че той
е повиканъ на особна роль въ историческия
ни животъ съ развитието на промишленостъ-
та. Тогасъ, колкото незначителенъ и да бѣ-
де днесъ, съ право може да възложимъ на-
дѣждитѣ си на него. Инкъ, ний сме осѣде-
ни на бесплодна дѣятелностъ и по неволя
трѣба да расширяваме нейния кръгъ; тя
трѣба да обнеме повече елементи, повече ин-
тереси, повече общественни течения: тя трѣ-
ба да стане широка, всестранна, интегрална.
Въ надѣждата, че капитализмътъ непрѣмен-
но ще възроди страната ни, ако прѣнебрѣ-
немъ градското и селско население, огромния
процентъ отъ които се състои отъ дребни
собственици, ний ще бѣдемъ свидѣтели не
на социалния напрѣдѣкъ, но на такъвъ упа-
дѣкъ, който принесе въ жертва бѣдѣщето
на Сърбия и Гърция; ний ще гледаме редъ
политически нещастия за страната, защото
нищо положително нѣма въ живота ни, кое-
то може да послужи за фундаментъ и залогъ
на беспрѣпятственното ни развитие. Ако днеш-
ната политика се отличава по своя индиви-
дуаленъ характеръ, ако личнитѣ интереси и
личнитѣ страсти прѣобладаватъ надъ обще-
ствения елементъ въ нея, то нѣма нищо чуд-
но, ако за резултатъ отъ тая игра на лични
страсти, на лични инстинкти и интереси се
явява политическата неустойчивостъ и поли-
тическия авантюризмъ, нѣма нищо чудно, ако
градското и селско население бѣде влечено
ту въ тая, ту въ оная посока, ту отъ тая,
ту отъ оная партия, която ще експлоатира
съ безсъзнанието и безсилието му въ полза
на партийнитѣ интереси. Нѣма ли да идемъ
противъ напрѣдѣка на страната, ако оста-
немъ безучастни къмъ происходящитѣ явле-
ния, ако ограничимъ дѣятелността си въ
тѣсната сфера на фабричния животъ, слѣдо-
вателно, ако останемъ чужди и далечъ отъ
всѣко влияние надъ тѣзи явления? Всѣка вис-
ша стѣпенъ въ общественната еволюция е

рожба на една по нисша и всѣка реформа е-
стествено прѣдизвиква и води къмъ друга.
Въ тая послѣдователна верига отъ реформи
ний виждаме правия пътъ за разрѣшението
на социалната проблема въ насъ и достига-
ние крайнитѣ искания на работническата де-
мократия въ една страна, останжала толкосъ
назадъ въ економическото си развитие.

Но като говоримъ за градското и селско
население, като искаваме желание да се ис-
трѣгне отъ тѣлното влияние на старитѣ
партии, като се опитваме да го възвѣдемъ
въ въртежа на политическитѣ борби и дви-
жения, нека си припомнимъ тогасъ, че стоимъ
прѣдъ важна и сложна задача. Ако интели-
гентния човѣкъ се възвѣлича въ ежедневнитѣ
борби въ силата на умственото си развитие
или идеологията, тоя мотивъ нѣма значение
за массата, за която е важна смѣтката и ма-
териалний интересъ. Единственната рацио-
нална политика е само оная политика, която
търси основитѣ си именно въ тия смѣтки и
интереси на населението. А тѣй като поли-
тиката е влияние върху държавата за пости-
гание на известни цѣли, то и затова само
оная политическа партия може да оживи мърт-
вото и инертно население, която свърже ин-
тереситѣ му съ интереситѣ на държавата,
която въ борбитѣ и дѣятелността си покаже
на дѣло, че послѣдната е мощно сръдство за
организация и управление на материалнитѣ
му интереси. Но гдѣ трѣба да се търсятъ
тѣзи интереси на занаятчийската и земе-
дѣлческата масса, които държавата е длъжна
да покровителствува? Гдѣ трѣба да се тър-
си пружината за раздвижване на парализи-
рания организмъ? Въ намаление на наложитѣ
ли, въ което старитѣ партии, неспособни да
намѣрятъ причинитѣ на царуещото зло, виж-
датъ радикалното сръдство противъ економи-
ческата криза, която раздава населението? Ако
бѣше възможно не само значително намаление
на наложитѣ, но пълно унищожение, то пакъ
ще стоимъ прѣдъ една безжизненна и инертна
масса, осѣдена на растителенъ животъ отъ
системата на своята економическа дѣятелностъ.
Нейното волошено положение трѣба да се
търси на тѣлоотъ въ дѣлния товаръ, ко-
кото въ непроизводителността на нейната
работа. Послѣдната причина съставлява ос-
новний камѣкъ на злото, отъ което произ-
лизатъ нещастията за работния народъ. Тукъ
не сѣ нужни палиативи, но радикални
мѣрки; изискватъ се редъ реформи, насо-
чени къмъ организация на производството
върху основитѣ на съврѣменната техника.
Държавата трѣба да дойде на помощъ на
градското и селско население. Занаятчийтѣ
отъ разнитѣ отрасли на производството трѣба
да се организиратъ въ отдѣлни групи и да
се съединятъ въ производителни асоциации,
на които държавата трѣба да даде своитѣ
капитали и да съдѣйствува съ евтения си
кредитъ. Послѣдната разполага съ всички
сръдства, за да опрѣдѣли върху какви индустриални прѣдприятия тѣ могатъ да възник-
натъ. Тя трѣба да упражни всичкото си
влияние за тѣхното развитие и тѣхъ при-
мущественно да покровителствува. Създава-
нието на държавни или кооперативни фабрики
има по голѣмо значение за развитието на
страната ни отъ колкото бесплоднитѣ декла-
мации за свобода и право. Защото само при
съществуването на жива и трѣскава еконо-
мическа дѣятелностъ ще се създадѣтъ усло-
вия за укрѣпление и усиление на демокра-
тизма въ политическия животъ, когато днесъ
свободата и правото оставатъ мечти при от-
съствието на общественна сила, която може
да ги реализира. Отъ тѣхъ ще израстне си-
лата на бѣдѣщето и тѣ ще бѣдѣтъ единст-
венний и рѣшителенъ оплотъ за всестранния
прогресъ. Държавата може и трѣба да по-
мogne за възраждане на общественото съ на-
мѣсата си въ економическия му животъ. И
ний още днесъ може да напишемъ на зна-
мето си това искание, което борбата, агита-
цията и пропагандата могатъ да осѣщест-
вятъ. Ако единъ Лассаль прѣди 30 години
поиска създаването на производителни асо-
циации съ помощта на държавата въ една
промишленна страна като Германия, въ която

работническият елемент достигане до значителен процент още тогасъ, това ний може да направимъ още повече въ страна като България, лишена отъ благотворнитѣ условия на първата за пълното си развитие. Никой не казва, че това първо опитване на държавата, което трѣба да ѝ възложимъ въ дѣлото на економическия животъ на народа, е коренно сръдство противъ съществуващия упадъкъ. Но нейната намѣса ще тури начало на всѣко ново течение, способно да възлече массата къмъ по висша форма на обществената организация. Първото опитване е най-важно. То непрѣменно ще прѣдизвика цѣло движение и редъ реформи. Законътъ на еволюцията и тукъ ще бѣде ржководящия законъ. Достатъчно е да възбудимъ политически и културенъ интересъ въ массата; тя сама ще опрѣдѣли пътя на дѣятелността си послѣ това. Който много иска отведиждъ, той нищо не иска. Крайната цѣль се достига съ второстепенни реформи, стига пътя да бѣде правъ и цѣлесъобразенъ. Ако създаването на кооперативни работилници въ полза на градското занаятчийско население, като единственъ исходъ отъ днешното имъ нетърпимо положение, не привиде къмъ положителни резултати, то поне ще бѣде мощно сръдство въ агитацията и политическото възбуждение. Но ний трѣба да върваме въ тия резултати, защото капиталистическата класа е слаба и безсилна, тогасъ, когато разореният владѣтелекъ елементъ лесно може да се обедини подъ това знаме и да завладѣе държавата или да я принуди на отстъпки въ полза на икономическитѣ си искания.

Хр.

Тая вечеръ учителитѣ отъ града ни ще дадѣтъ литературно музикална вечеринка въ зала „Съединение“. Ний върваме, че гражданитѣ ни ще почетѣтъ съ присѣтствието си вечеринката.

Възстанието въ Македония.

Земаме отъ в. „Знаме“ слѣдующитѣ телеграмми:

Кюстендилъ, 11 Юний 1895 год.

— Прѣстрѣлка между въстаницитѣ, войската и потерата продължава петий день при Германъ. Цѣлий сръдорѣкъ между Пчиня и Крива въ движение, потери отиватъ отъ Паланка, Кратово и Прѣшево. Прѣшевскитѣ арнаути нахулили въ селата. Образуванн сж отдѣлни въстанически чети въ нѣколко мѣста, въоръжени съ маргини. Потера отъ селяни обрнжала оржжие сръщу турската потеря. Три коли убити турци докарани въ Паланка. Три въстанически глави сж носени изъ улицитѣ въ Паланка. Единъ отъ тѣзи трима самоубитъ, другитѣ се хвърлили съ ножове, като свършили партонитѣ. Оградени тѣ при Германъ държатъ петий день юнашката. Докарвание раненитѣ слѣдва, докарватъ и вързани селяни. Въ Прѣшево изъ улицитѣ се разнасятъ глави.

Карановъ.

Кюстендилъ, 11 Юний 1895 г.

— Прѣснитѣ свѣдѣния потвърдяватъ първата ми телеграмма. Битката при Германъ продължавала до вчера късно и нощесъ по-големата частъ на въстаницитѣ, които се държали юнашки, си пробии пѣтъ навѣтрѣ, макаръ че вчера нова турска рота е отишла на помощъ. Турци избити много заедно съ единъ юзбашия и една милазиминъ. Прѣкарватъ ги нощесъ въ Паланка. Отъ въстаницитѣ липсали около 14 души; войводитѣ имъ сж братя Николови; други 47 души се биятъ съ турцитѣ и арнаутитѣ около сръбската граница до Враня; въ Цървени-градъ докарани отъ тѣхъ 5 жини и 6 набичени. Отъ Кочанско свѣдѣния нѣма. Вълнението тукъ расте, отъ гражданитѣ се събиратъ твърдѣ щедри парични помощи.

Славейковъ.

Кюстендилъ, 11 Юний 1895 г.

— Въ петъкъ прѣвъ цѣлий день 45 въстанника, подъ войводството на Димо Дѣдото, сж имали гореща битка съ редовна турска войска и башибозуци въ окрестноститѣ на Кратово. Въстаницитѣ не сж били на удобна позиция, вслѣдствие на което паднали двама убити и единъ въ плѣнъ. Вечеръта сж „ура“ нападнали турцитѣ, които били успѣли да ги заобиколятъ, проправили си пѣтъ и сега сж на добра позиция и вънъ отъ опасността, въ която сж били. На турцитѣ е дошла помощъ, па искарватъ и потери отъ Българи. Въ Паланка нощесъ сж докарани съ коли ранени и убити турци. Заловенитѣ отъ четата на братия Николови сж паднали въ ржцѣтѣ на въпрителъ, слѣдъ като свършили патронитѣ.

Славейковъ.

Кюстендилъ, 11 Юний 1895 г.

— Споредъ най-новитѣ свѣдѣния, възстаницитѣ сж Димо Дѣдото, сжщитѣ що се бихъ около Кратово, сж разбили турската цѣпь и минали еждѣ Вардаръ. Отъ тия възстаници само двама души сж изгубени и единъ раненъ се промъкнѣ въ България. Отъ турската войска паднали по-више отъ 30 паднали сж и 17 души потераждии българи, които на сила сж карани съ тогя по несмѣняне да имъ дадѣтъ оржжие. За класъ въ Прѣшевско нѣмамъ свѣдѣния, но както съобщихъ въ втората си телеграма, въ Прѣшево между Враня и Цървени-градъ дѣйствуватъ възстаници, отъ които има убити и плѣнени, откарани въ Цървени-градъ. Отъ четата на Никола сж останали само 9 души, но гдѣ сж, не се знае. Телеграммата до Стамболова относително нѣкаква чета, която била минала Русно, се отнася до четата въ Прѣшевско. Новитѣ свѣдѣния донасятъ, че с. Илтибана не е изгорѣло, защото пожарътъ своеврѣменно угасенъ. Има слухове за възстание вътрѣ въ Македония.

Славейковъ.

Отъ всичко това се вижда, че въ Македония отъ 5 Юний насамъ има сериозно движение за освобождението. Ний не ще хвалимъ храбритѣ и смѣли синове на поробеното си отечество, които отиватъ да мржтъ за свободата; тѣмъ принадлежи палмата на достойнството въ живота.

Ще направимъ само слѣдующитѣ забѣлѣжки:

1) Коммитетътъ на Македонското Дружество е длъженъ да пази особена планомерность и тактика за да може да доискара дѣлото. Хубавата команда въ военно врѣме струва много повече отъ храбростта и силата на войницитѣ.

— 2) Българското правителство трѣба да земе страната на възстанлѣтъ, защото това което тѣ искатъ законно и неотемлимо право на робитѣ въ Македония: то имъ е дадено отъ естеството, еволюцията (развитието) на общества и Берлинскитѣ договори; и

3) Българскитѣ народъ и всички желающа свобода на Македония народности, народи и лица — гърци, турци, сърби, власи и пр. — трѣба истински и искрено да се загрижатъ и подпомагатъ освободителното дѣло. Ний бихме желали щото Гърция и Сърбия особно да бѣхъ се заинтересували за македонското движение и да бѣхъ се исказали солидарни съ него. Въ тоя моментъ окончателното освобождение на Македония може да се очаква отъ три страни само: 1) отъ мирното разрѣшение на Великитѣ сили чръвъ тѣхната нова интервенция, като се облѣгнатъ на високата справедливостъ; 2) отъ посторонното застъпване за Македония на нѣкой отъ Великитѣ Држави, напр. Россия, кѣтъ която и единствено сж обрнжти погледитѣ на македонцитѣ и 3) отъ една коалиция между България, Сърбия и Гърция, подпомагана отъ Румъния.

Както и да е, но дѣлото въ Македония е сериозно и отъ насъ всѣки може да му бѣде полезенъ морално, физически и материално.

Прочее, по Македонското освободително дѣло всички на работа! Нека никой да не мисли, че това дѣло е игра, която врѣмето ще заличи: освобождението на Македония и Одринско ще бѣде фатално (неминуемо) историческо послѣдствие на нейното политическо положение.

Ако не днесъ, утрѣ Македония ще бѣде освободена. Влазѣ на честнитѣ характери, които не ще пропуснатъ минутитѣ, въ които могатъ да докажатъ че достойно и честно обичатъ татковината си и свободата!...

ПО РѢШЕНИЯТА НА МАКЕДОНСКИЯ КОНГРЕССЪ.

(Слѣдва отъ 23 брой).

Двадесетъ и първо рѣшение гласи: „Коммитетъ е отговоренъ за своитѣ дѣйствия прѣдъ конгресса, а бюрото — прѣдъ коммитетъ и прѣдъ конгресса“. Това рѣшение ясно показва иерархията на подчинеността и отговорността въ управлението на дружеството. Споредъ това рѣшение конгрессътъ е върховната власть. Нему даватъ смѣтка за дѣйствията си коммитетътъ и бюрото. Конгрессътъ, а посрѣдствомъ него и всичкитѣ членове на дружеството, иматъ право да искатъ отчетъ за всички дѣйствия, извършени отъ коммитетъ или отъ бюрото, които могатъ да погрѣшатъ или злоупотрѣбятъ. Бюрото отъ друга страна като пспѣлнителна власть, находяща се подъ непосредствения контролъ на коммитетъ, е длъжно да дава отчетъ прѣдъ коммитетъ, който отговаря заедно съ членоветѣ на бюрото за всичкитѣ дѣйствия на това послѣдното.

Такъвато зависимостъ на отчетность, при каквато сж поставени конгресса, коммитетъ и бюрото, намъ се вижда доста на мѣсто и доста сериозна. Никой не може да се опасаватъ отъ каквото и да е злоумишлено злоупотрѣбление.

Двадесетъ и четвъртото рѣшение гласи:

„Никой отъ членоветѣ на коммитетъ и бюрото му не получава за своята служба възнаграждение“.

Това рѣшение на конгресса не е толко-ва пробрано. Да не получаватъ възнаграждение членоветѣ на коммитетъ, изобщо, това разбираме, защото всичкитѣ тѣ могатъ да бѣдѣтъ свиквани на събрания само въ особни часове, когато, като си гледатъ прѣвъ другото врѣме работата, тѣ ще бѣдѣтъ въ състояние да отдѣлятъ по нѣколко минути отъ свободното си врѣме за освободителното дѣло. Не тѣй е работата, обаче, съ членоветѣ на бюрото. Като се земе въ внимание, че Македонското Дружество е единъ колосъ; че до него има всѣкога сума запитвания; че то е обязано да прави отъ своя страна разни запитвания и распорѣждания; че то е длъжно да зема инициатива на разни работи или съ други думи да бѣде мотора на дружеството, — ний върваме, че всѣки ще се съгласи съ насъ, че нѣколко минути отъ свободното врѣме не сж достатъчни да се извършватъ всичкитѣ работи на общото дружество. За това е потребенъ постояненъ съставъ, който да работи. Но кои отъ македонцитѣ, ако не нѣкои богати самопожертвувателни хора, ще могатъ направи това — ще могатъ да напуснатъ сами личнитѣ си работи и да се захванатъ съ дружественитѣ работи? Ний мислимъ, че такива хора или сж рѣдки или даже никакъ ги нѣма, вънъ отъ туй, разбира се, че рѣдко се случва човѣкъ, който да обладава всичкитѣ нужни качества — богатство, чувство на самопожертвователность и умѣние да управлява. Напротивъ, повечето хора въ това отношение иматъ противорѣчиви качества. Ний върваме, че ще се намѣрятъ много бѣдни хора съ умъ, чувства и желание да работятъ, но такива които немогатъ да напуснатъ работата си, отъ която се прѣпитаватъ. Като имаме, прочее, всичкитѣ горни съображения и много други, които тука неможемъ изложити, ний дохождаме до убѣждението, че това рѣшение не е съобразно съ цѣльта на дружеството и положението на работата. Начело на политическитѣ дружества трѣба да стоятъ хора свободни и енергични. Но потребната тука свобода човѣкъ не може да има, ако той поне материално не е възнаграденъ, не е обеспеченъ, а енергията не трѣба да се распрѣсва, ако ний искаме да бѣде тя сигурна, ако искаме да се добиемъ до сериозни резултати.

Скжпѣнието въ едно политическо дружество да се поддържатъ хора, които да работятъ, е, ако не единъ голѣмъ грѣхъ, една врѣдна непрѣдвидливостъ. До сега, напри-мѣръ, освѣтъ широката дѣятелность, която очаквахме да се развие отъ София и въ София — отъ коммитетъ и бюрото — чакахме още и въ провинцията и въ Сърбия и въ Румъния, па и въ Гърция (ако може) да се развие по широка, по енергична дѣятелность. Ний още прѣди събирането на конгресса, мислѣхме, че той ще земе рѣшение да испрати въ горнитѣ мѣста по единъ или двама формално опълномощени и плащани агенти, които да се погрижатъ за оскоряванието и оядравѣванието на организацията, които непосредствено да заинтересуватъ массата, да проучатъ нейнитѣ чувства, да ѝ вдѣхнатъ смѣлость и въра въ освободителното дѣло и заедно съ массата да се промисля за сръдствата — стари и нови — съ които ще се достигне освобождението. Подобнитѣ агитатори щѣхъ да иматъ голѣмо значение, ако бѣхъ испратени по рано, тѣ не губятъ значението си и сега. Но колкото врѣмето повече минава, толкова стойността, която тѣ иматъ, се губи.

Ето защо, като имаме всичко това прѣдъ видъ, ний мислимъ, че ний, членоветѣ на Македонското Дружество, не трѣба да се скжпимъ, когато е работата да поддържае двама или трима хора въ централното управление на общото ни дружество и нѣколко агитатори, които ще принесатъ голѣми правствени облаги на цѣлата организация, а слѣдователно и на освободителното ни дѣло.

Не трѣба да забравяме, че ако плащаме дѣятелитѣ си, ний всѣкога ще располага-ме съ достойни и способни личности. Това е

нашето убъждение. Ний вярваме, че всички членове ще разберат всичко, което ний казахме до тука, и бъдещия конгресъс ще вземе решение, щото да се плаща на цялото бюро или поне на някои негови членове. Колкото за агитатори, ний мислим—това влиза въ компетенцията на комитетата и той може да разреши испращането имъ из провинцията и другадъ още сега. Отъ тяхъ се има голѣма нужда, ако се бърза съ организацията!

Най-послѣ, *тридесетъ и шестото* решение на конгресъса гласи: „Комитетътъ е опълномощенъ отъ конгресъса да влиза въ сношение и споразумѣние за задружно дѣйствие съ всички асоциации, съставени отъ други народности, които (асоциации) прѣсѣлѣватъ сѣщата цѣль, какго и македонскитѣ дружества“

Това решение на конгресъса е отлично. То показва на каква висока почва на чувствата се е поставялъ конгресъса, когато се е оанимавалъ съ разрешението на въпроса за освобождението на Македония и Одринския велаеъ. Такива чувства отъ висока любовъ на конгресъса къмъ свободата на поробената татковина просвѣтватъ и другадъ. Но тука, споредъ насъ, тѣ намѣрватъ върха на своето изражение. Като че ли конгресъса е искалъ да каже: „дружества (асоциации), отъ които и да сте народности (сърби, романи, гърци, турци и пр.) вий, които искате освобождението на Македония и Одринско, подъ каквито подбуждания и да правите това, ний сме съ васъ“. А това значи много. Македонския конгресъс туря на страна шовинизма, туря на страна националнитѣ амбиции, егонизмъ и претенции. Той казва: съ всички, които желаятъ свободата на поробената ни татковина, съ всички, които се борятъ и работятъ за това, ний сме, ний ще бъдемъ сдружени. Този примѣръ на човѣшка самоотверженностъ би трѣбвало да се разбере и отъ другитѣ народности. Замѣняването на мюсюлманското правителство съ християнското ще подѣйствува благотворно върху всички, замѣняването асолютистическо—деспотическо управление съ конституционно ще даде права и свободи на всички. Ето защо ний хвалимъ конгресъса за земеното му решение да даде право на комитетата да влиза въ сношение съ всички асоциации, които прѣсѣлѣватъ цѣльта, която Македонското Дружество прѣсѣлѣва.

Ний желаемъ, щото това решение да бжде турено въ изпълнение колкото се може по скоро. А за това нека комитетътъ не забрави колкото се може по скоро да рѣши въпроса за агитаторигѣ.

Като свършваме настоящата си статия, ний още еднажъ исказваме своето задоволство отъ далновидността на нашитѣ конгресисти отъ тяхното усърдие и търпѣливостъ, съ които тѣ дълги часове сж обмислювали и дебатирали разнитѣ въпроси за благо на отечеството си.

Ний се обръщаме и къмъ всичкитѣ си членове—другари, като ги молимъ свято да пазятъ тия рѣшения на конгресъса, чистосърдечно да се отнасятъ къмъ малкитѣ грѣшки, искрено да се стараятъ да ги поправятъ и твърдо да вѣрватъ, че

Македония ще се освободи.

Едно само трѣбва да пазятъ всичкитѣ македонци, българи и други свободолюбци—да бждатъ наедно, да се сдружатъ за общо дѣйствие, за да достигнатъ общата побѣда.

Това трѣбва да направятъ и другитѣ народности: турцитѣ, които не обичатъ монархизма; гърцитѣ, които обичатъ свободитѣ и сърби—румунитѣ, които мразятъ тиранията.

Прочее, на работа за свободата!

КОСТА РАНКОВЪ

Адвокатъ

Писалище подъ Българската Народ. Банка въ г. Варна.

ОТВОРЕНО ПИСМО.

До Господина К. Стоилова, Министръ Президентъ на България.

Господинъ Стоиловъ!

Прѣдметъ на настоящето ми нѣма да бжде Вашата некавалерска постѣпка спрямо мене като чиновникъ на Българската държава, понеже не искамъ да занимавамъ Българското интеллигентно общество съ моята скромна личностъ. Па не ще бжде и интересно за никого да знае, че г-нъ Стоиловъ, въ качеството си на министръ (въ врѣмето на медония си мѣсець), е посѣтилъ гр. Видинъ и тамъ му се е прѣдставилъ за първъ пътъ нѣкой си Д-ръ Витановъ и то като членъ на депутацията, която му се е прѣдставила отъ страна на оппозицията за да се оплаква отъ партизанското влияние на бившия окръж. управителъ г-нъ Загорова, което г-нъ Министръ Стоиловъ благоволи да нарече „морално“; и че при излъчванието на депутацията г-нъ Министръ е благоволилъ да каже на Д-ръ Витанова нѣкой комплиментъ и да му искаже желанието си да го види чиновникъ на държавна служба подъ своето вѣдомство; и че дѣйствително послѣ този разговоръ Д-ръ Витановъ е билъ назначенъ за управителъ—лѣкаръ на Видинската държавна болница, което назначение му се е съобщило телеграфически на 10 Септември, т. е. единъ день прѣди изборитѣ за обикновенното Народно Собрание; и че сега Д-ръ Витановъ е отчисленъ безъ никакви мотиви, види се, защото не е оправдалъ надѣждитѣ на г-на Министра, т. е., не е продалъ своитѣ убѣждения за длъжността, която е благоволилъ г-нъ Министръ да му даде.

Повтарямъ, че тѣзи работи съвсѣмъ не сж интересни за българската публика и ние нѣма да я занимаваме съ тяхъ. Прѣдметътъ на настоящето е съвсѣмъ другъ, а именно: да покажемъ на г-нъ Министръ Стоилова моралния развратъ, който сѣ изобилно въ властта ни отечество и да покажемъ на българската публика какъ може да я заведе единъ Министръ, който не притежава морални принципи.

И тъй на прѣдмета си.

Г-нъ Стоиловъ, макаръ азъ да не съмъ д-ръ на правото, макаръ азъ и да не се занимавамъ съ гражданскитѣ и политически науки, а съмъ просто обикновенъ ескулапъ, то пакъ ще се осмѣля да Ви кажа, че единъ чиновникъ на българската държава служи не на Ивана и Драгана, не на г-на Стоилова или на г-на Стамболова, а на държавата, че единъ чиновникъ не е партизански агентъ на нѣкое правителство и слѣдователно мотивитѣ за неговото назначение или отчисление не трѣбва да бждатъ отъ партизански характеръ; и че една държава ще цѣвти до тогава, до когато нейнитѣ служители не сж партизански орѣдия на нѣкакви случайни министри, а честни труженици на държавата.

Позволѣте ми сега да ви попитамъ, като български гражданинъ, Вие такива ли политически принципи исповѣдвате, така ли постѣпвате като Министръ на България? О! за жалостъ дѣлата Ви показватъ противното! *Многобройнитѣ зачислени на всѣкакви вагабонти и пунгани и отчислението на честни труженици говори най красноречиво за Вашитѣ политически принципи.* Да показвамъ ли примѣри? Не е ли извѣстно и на малкитѣ дѣца, че Вие награждавате съ ордени и повишение прокурори като извѣстния Оджакъова, а отчислявате двама Видински прокурори, единия защото Ви откри Бѣло-Слатинскитѣ работи, а другия защото откри истезанията, които станѣхъ на беззащитни дѣца въ Видинския участѣкъ?

Но съзнавате ли Вие, г-нъ Стоиловъ, какъ тласкате българската интеллигенция, — българското чиновничество? Съзнавате ли Вие какъвъ мораленъ развратъ сѣте въ днешното наше поколѣние? Съзнавате ли, че този развратъ ще се прѣдаде по наследство чакъ до девето колѣно? Виждате ли, прочее, какви български граждани приготвявате за българското отечество? О! ако Вие би това съзнавали, то не би го вършили.

Знаемъ, че Вие нѣмате врѣме да се занимавате съ литературата, но азъ ще си позволя да Ви рекомандувамъ расказа: „Каменовъ“ отъ Веселинъ, напечатенъ въ книжки I и II на сп. „Мисль“; моля Ви прочетѣте го и кажете нагледно какви Каменовци създавате—Каменовци, които сж и ще бждатъ български граждани, които ще водятъ милото ни отечество въ пътя на прогресса. Какъвъ позоръ! Знаете ли, че болшинството на днешното чиновничество е все отъ каменовци? Знаете ли какъ Видинската честна интеллигенция нарича тѣзи *Каменовци*? — „Плъзаци“.

Не Ви ли е поне жалъ да гледате тѣзи млади интеллигентни сили, съ титли на всевъзможни доктори, да плъзятъ и то прѣдъ кого?—Прѣдъ нѣкакви си бай Ганювци—депутати, съ които нашето отечество за жалостъ е прѣпълнено. Не съжелявате ли поне за това, че ако България се изпълни съ Каменовци, то нашитѣ поети, като Вазова, нѣма да намиратъ типове за своитѣ произведения, а ще ходятъ да се скитатъ по ловъ и ще се връщатъ само съ „драски“—никога нѣма да намѣрятъ мотиви за да напишѣтъ „епопея на забравенитѣ“! Съзнавате ли, че тази епоха, която Вие видате, е по-лоша отъ оная на бившия тиранинъ? Тиранията произвежда реакция, тя създава свѣтли личности, като Ботева и Левски, тя създава хора, като борцитѣ срѣщу бившия режимъ, тя създава вѣстници, като покойния „Прогресъ“—тя създава, съ една дума, герои. А Вашата епоха, вашето царство, царство на подлостъ, то създава само подлещи. Такава една епоха създава и вѣстници като днешнитѣ: „Прогресъ“, „Черно Море“ и „Стара Планина“.

Вие по мораленъ развратъ, който сѣте между чиновницѣтъ, вървите въ стѣпкитѣ на Стамболова и въобще Вие го копирате, но само подлата му страна. Но знайте, че този пътъ води къмъ това сѣщо блато, въ което е падналъ днесъ Стамболовъ.

Но за да бъдемъ справедливи, ще Ви кажемъ, че ние прѣдпочитаме тиранията прѣдъ подлостѣта, и че, лично до мене, азъ прѣдпочитамъ да имамъ прѣдъ себе си единъ звѣръ, отъ колкото единъ подлещъ.

(„Знаме“, брой 77.)

Д-ръ Витановъ

Настоящото писмо, мислимъ, не се нуждае отъ коментария. Достатъчно е да го прочетемъ съ по сериозно внимание за да можемъ да почерпимъ нравствения урокъ, що ни дава почтаемия г-нъ Д-ръ Витановъ.

ВЪТРЕШНИ

— Пишѣтъ ни отъ с. Долний-Чифликъ, че селенитѣ отъ това село сж станѣли играчка въ ръцѣтъ на полицията и че моралното влияние разиграва тамъ ненаказано своитѣ комедии.

„При паданieto на Стамболова, казва дописника ни, нѣкой си *Кръстю Цѣтковъ* (облаженъ по рано прѣвъ 89—90 г. отъ кметството) поискалъ да стане кметъ и заради туй общалъ всичко на консерваторитѣ стига да го изберѣтъ. Така и станѣло. Кметството до 18 Май било растурило и новъ общински съставъ билъ избранъ съ кметъ на чело *Кръстю Цѣтковъ*. Но населението тутакси си спомни за бившето фатално кметуване на Цѣткова и се обявява противъ него. Каранѣе, виканѣе на сермия... За 21 Августъ м. г. се назначаватъ избори за нови вѣстници. Изборитѣ ставатъ мирно. Цѣтковъ не се избира, въпрѣки настояванието на полицията и дѣятелността на агентитѣ му—падари и пр. Но нали не билъ избранъ *Цѣтковъ*, избора билъ *кассирани*. Новъ изборъ билъ назначенъ за 15 Януарий т. г. *Цѣтковъ* пакъ не билъ избранъ, въпрѣки това, че всичката полиция отъ околнѣта отишла да гарантира избора му. Но нали той не билъ избранъ, избора пакъ билъ *кассирани*. Новъ—трети—изборъ билъ назначенъ на 12-й Мартъ. Изборѣтъ станѣлъ редовно, макаръ че пристѣва—порукикъ *Стоянковъ* и старшия стражаръ *Иванъ Колевъ* съ цѣла рота стражари били отишли да прокарватъ моралното влияние и да агитиратъ за *Кр. Цѣтковъ*. Тѣ привиквали селенитѣ единъ по единъ въ кръчмата на *Ставри Бончевъ* да ги убѣждаватъ да гласуватъ за умразния кметъ или заплашвали, че „избора ще бжде *кассирани*“. *Цѣтковъ* въ тоя изборъ получилъ само нѣколко гласове; а вишегласието имали други. Книжката по избора били испратени чрѣвъ Околийския Началникъ до Постоянната Комиссия за прѣглеждане и одобрение. Кр. Цѣтковъ чрѣвъ нѣкои други хора се споразумѣва съ *Петка Едрѣцовъ*, прѣдсѣдателя на Пост. Комиссия и тоя послѣдний му общалъ, че ще бждатъ отхвърлени двама отъ избранитѣ по вишегласие и на тяхно мѣсто ще бждатъ утвърдени *Кр. Цѣтковъ* и *Мустафа Хасановъ*. Така и било направено. Изборитѣ се утвърдили на 16-й Май,—между утвърденитѣ и Цѣтковъ. Този послѣдний захванѣлъ агитация сега между чле-

новетъ на съвѣта да бждѣл избранъ и за кметъ. При избора на кмета гласоветѣ, обаче, се раздѣлиха. *Цвѣтковъ* получава 6 гласа и *Панайотъ Димитровъ* 6. Става нужда за жребие. *Цвѣтковъ* накарва писаря да завне два билета—единъ пълнъ и единъ празенъ. Пълния билетъ нарочно направенъ по голѣмъ и скжсанъ въ края. Дали тия билети на селския кекая да ги раздѣли и да ги пусне върху масата. Кекаята ги пуца. *Цвѣтковъ* грабнѣл голѣмия скжсанъ билетъ, прочита го мнѣтно и провъзгласява себе си за кметъ. (Тука нѣма нищо бай *Гановско*)

Така ставатъ изборитѣ по насъ, заключава дописникътъ ни. Отъ една година насамъ сѣ сѣ избори сме си имали работа. По тия избори може да има до 20 души дадени подъ сждъ. И всичко, защото селенитѣ—бѣднитѣ селени и обрѣменени данъкоплатци—сж противъ Кр. *Цвѣткова*... Минжлата година, като паднѣ Стамболовъ, много се зарадвахме, че изборитѣ ще бждѣт свободни и ще ставатъ законно и не ще се налагатъ кметове насилственно; но сега видѣхме, че пакъ сждѣто се върши, каквото се вършеше по Стамболово врѣме.

Тия послѣднитѣ думи сж изричнитѣ думи на селенина ни дописникъ. Тѣ сж просто казани, но сж доста съдържателни. Неговата дописка е пълна съ факти за злоупотрѣблениа на фаворизирания и зацѣпчавания, даже натрапении кметъ на с. Долний Чифликъ—Кр. *Цвѣткова*. Но ний ги примѣлчаваме сега поради нѣманне мѣсто. Достатъчно е отъ това, което казахме до тукъ, да се разбере като по какъвъ начинъ сегашнитѣ управляючи консерватори искатъ да спечелятъ свои хора и по селата и какви сж тия хора, съ които тѣ се заобикалятъ!

Гнусно е напстина! Вчера Стамболовъ си служеше съ най-деморализиранитѣ елементи, днесъ това сждѣто правятъ консерваторитѣ.

— Единъ добъръ приятелъ ни прави слѣдующата бѣлѣжка: „Споредъ правилникъ за раздаване на стипендиитѣ излиза, че тѣ ще се раздаватъ по конкурсъ, на който се допускатъ само тия, които иматъ свидѣтелство съ отличие и общъ успѣхъ на зрѣлостно свидѣтелство много-добъръ“. Питаме тогава: само шпигитѣ, подлизуркитѣ и тѣпацитѣ ли трѣбва да получаватъ стипендии, ако само тѣ могатъ да иматъ отлични свидѣтелства и зрѣлостни съ „много-добъръ“. А гдѣ остава тогава масата учащи се, бѣдни, но честни, развити и начетенни ученици, които не кадатъ тампачъ на невѣжеството, които нѣматъ отлични свидѣтелства, а иматъ отлични умове, умственъ багажъ, знание?... Не, това е несправедливо... На конкурсъ... да, но всички, безъ разлика на свѣршавши и несвѣршавши, безразлично съ какъвъ успѣхъ!... Фонографитѣ повтарятъ изговореното, защото старателно записватъ всичко..., но образованата човѣшка душа ражда... Да развиемъ душата, ето идеала... Фонографитѣ ще останатъ сурови машини“.

— Научаваме се, че училищный инспекторъ на Варненското учебно окръжие *Иванъ Д. Ивановъ*, когото прѣзиратъ всички интелигентни хора въ града и окръга, единъ отъ агентитѣ на консерватизма, заедно съ околийския началникъ *Гуневъ*, сж се запрѣтнали за отчислението на много отъ учителитѣ въ Варненското учебно окръжие. Мнозина учители ни съобщаватъ, че *Ив. Д. Ивановъ* лично е ходилъ между тѣхъ да ги учи на партизанство, като ги е заплашвалъ съ изключване поради неземанието участие въ избора за висшии уч. съвѣтъ на 9 Априлъ.

Отъ друга страна много отъ училищнитѣ настоятели по селата сж съобщили на учителитѣ си да си дадатъ оставитѣ, защото инѣкъ властѣта е настоявала да бждѣт отчислени.

Ний върваме и сме убѣдени въ всичко това. И питаме: знае ли г-нъ *Стоиловъ* тѣзи работи на подвѣдомственния си началникъ и г-нъ *Величковъ* това, що върши просвѣтителя и възпитателя *Ив. Д. Ивановъ*? Ако знаятъ това, нека ни отговорятъ. Достойно ли е по този начинъ да се управлява една страна? Достойно ли е да испѣждатъ хората на улицата, безъ да сж направили прѣстѣпления, а само за туй, защото немислѣли като тѣхъ?... Но тогава гдѣ ще остане прокламираната законност?... Законността нали се състои въ това, че чиновникътъ трѣбва да бжде изчисленъ само тогава, когато направи прѣстѣпление, когато направи беззаконие или удовлетвори закона?... Да се съмняваме ли, че Вий, г-нъ *Стоиловъ*, правите, беззакония!... Но... Вий, може би, не знаете, що се върши въ тоя край... Тогава научете... Земѣте актъ отъ думитѣ ни. Изслѣдвайте беззаконията на прѣстѣпницитѣ и съ строгостѣта на закона ги накажете!

Ще чакаме да видимъ, що ще се направи. Но тежко на тия, що чакатъ!

— В. *Народенъ Листъ*, въ 42-й си брой, съобщава, че, слѣдъ заминиванieto на г-на *Каравелова* отъ Видинъ били, отчислени отъ служба управителя—лѣкаръ на Видинската болница г-нъ *Д-ръ Витановъ* и прокурора при Видинския окр. сждъ г-нъ *Д-ръ Танчевъ*, защото не мислили тѣй както *Стоиловъ* и се прѣдставили г-ну *Каравелову*. Ний познаваме и двамата доктори. Тѣ сж познати на всички по своята енергия, честностъ и независимостъ въ характеритѣ си. Тѣхното уловяване е флагрантно прѣстѣпление и беззаконие противъ общественитѣ ни интереси и ний най-строго осждаме безразсѣдството и произвола на *Стоиловъ*, който тури светотатственна ржка на непорочнитѣ общественни служители! Питаме: въ това ли се състои морала да деморализираш чрѣзъ гладъ всичко, което до сега остоя на разврата и останѣ непокаварѣно?

— В. *Миръ*, брой 107, съобщава, че тия дни се е разгледало въ Руссенския апелативенъ сждъ дѣлото на *Н. Обрѣтеновъ*, *П. Винаровъ*, *Якимъ Поповъ* и *Томадисъ*, обвинени въ ограбване Руссенската общинска каса чрѣзъ фалшифициране тѣргѣтъ, по който камънитѣ за постаняване нѣкои улици въ гр. Руссе се паднѣло (искусствено) да бждѣт доставени отъ карпирата Санъ-Рафелъ (отъ Южна Франция), която сдѣлка е била утвърдена и отъ Стамболова за да се пооближѣтъ атоветѣ и конетѣ му. Апелативный сждъ призналъ за виновни подсѣдимитѣ и ги осждилъ на по 3-годишенъ затворъ въ окови и на едно обезщетение (което да се плати на Руссенската община) отъ 35,000 лева.

Това хубаво.

Но колко ще бжде хубаво, ако г-нъ *Стоиловъ* не допускаше другитѣ беззакония въ страната, за които (по практиката, която се е подхванѣла) той и хората му ще даватъ смѣтка навѣрно пакъ прѣдъ сждилищата, слѣдъ като бждѣт заменени съ други? Или си мисли той, че ако се въведе законъ за несмѣняемостѣта на сждитѣ, ще може да му помогнатъ неговитѣ креатури блюдолизници, съ които пълни и тъкми да напълни сждилищата? Не, ни най-малко, защото всичко създадено съ зла цѣль, прѣдъмишлено, подлежи на развала. Обществото създава законитѣ споредъ нуждитѣ си. Днешния законъ утрѣ може да бжде измѣненъ. Беззаконията всѣкога се рушѣтъ!

МѢСТНИ

Нашето духовенство въ града ни напослѣдѣтъ доста бабайски захваца да разиграва коня си. Види се, защото владиката ни отсѣтствувала... Разни оплаквания ни идѣтъ отъ разни хора. Особено жестоки били нашитѣ почета къмъ ония, които ходили да искатъ позволителни за встъпване въ бракъ, да се разрѣши нѣкой съпружески инцидентъ и пр. (вий знаете добри почета за кои, нали?). Ний не ще да се съмняваме, че тия работи нашитѣ почета ги правятъ за рушветъ или пъкъ да сплѣшатъ малко паството си или най-послѣ, че това го изисква строгостѣта на вѣрата, както ни казватъ нѣкои. Вѣрваме, че голѣма роля могатъ да играятъ и тия работи, но най-сжществено то въ дадения случай, споредъ насъ, е *попския у насъ произволъ*. Ний мислимъ, че Христосовитѣ замѣстници (?) ни земята трѣбва да бждѣтъ повече хора, да бждѣтъ по справедливи и съ по-християнско сърдце къмъ паството си, защото инѣкъ народа трѣбва да бжде стрѣтъ тѣхъ като самаго бога... Казватъ че попскитѣ произволи се разигравали отъ попъ *Ив. Радевъ* (икономъ) и попъ *Стефана*... За тои послѣдния говорятъ, че той безразсѣдно напуснѣл на срѣдѣтъ улицата (на мусаллата) едно умрѣло, което придружавалъ (по длъжностъ) къмъ гроба, защото роднинитѣ и приятелитѣ поискали да се мине съ мъртвеца покрай едно мило за сърдцата имъ мѣсто...

Но ний не ще показваме тука на факти. Нашитѣ граждани добръ ги знаятъ. Ще обрѣнемъ вниманието на светата владика да посѣбере дизгинитѣ на почетата си, ако ли не—то тогава гражданитѣ сж свободни да не почитатъ такъво духовенство, което учи на почитание, а прави беззакония и безобразия.

Въ този случай, ний мислимъ, достатъчно е гражданитѣ да бждѣтъ будни и безстрашни.

— Обръщаме вниманието на работницитѣ при тукашното пристанище, че издаденъ „Правилникъ за прѣносната служба въ Бургаското пристанище“, който се приспособяваше и въ другитѣ пристанища, а слѣдователно и въ Варненското, гдѣто разнитѣ окръжнии и митнични управители толкова много експлоатиражъ и злоупотрѣблявахъ съ него, е отмѣненъ за бургаскитѣ работници, съ приказъ отъ 10 Юний 1892 год. подъ № 216, обнародванъ въ *Държавный вѣстникъ*, брой 132 отъ 20 Юний 1892 год., стр. 12.

Каго обръщаме вниманието върху тоя фактъ на нашитѣ работници, ний се ползуваме отъ случая да имъ напомнимъ това, което много пѣти имъ сме казвали, а именно, че до като тѣ не съзнаятъ своитѣ интереси и до като не се сдружѣтъ, до като не влѣзѣтъ въ единъ въ социалистическа смислъ синдикатъ, до като не се солидарятъ и до като не уредятъ взаимно и сами работитѣ си: до тогава тѣ ще бждѣтъ играчка въ рацѣтъ на смѣняющитѣ се наши управници и на разни ниски политики, които влизатъ въ политиката и политическия животъ не да помогнатъ на обществото, а да напълнятъ кеситѣ си; до тогава работницитѣ ще се каратъ помежду си, ще бждѣтъ често пѣти раздѣляни на двѣ или даже на три и повече враждебни помежду си фракции; до тогава испомежду работницитѣ ще се намѣрватъ работници, които ще умѣятъ хитро да се ползватъ отъ слабоститѣ на своитѣ другари, да земѣтъ първитѣ линии и всичкитѣ вигоди, а другитѣ да мрѣтъ въ мизерия и лишения.

Ний искаме, штоо нашитѣ работници да вникнатъ въ искреностѣта и вѣрностѣта на нашитѣ думи. Нека да прѣстане антагонизма помежду тѣхъ; нека не слушатъ никого, който ги поощрява взаимно да се каратъ, прѣслѣдватъ, биятъ и убиватъ. Всичкитѣ тия работи сж въ полза само на нискитѣ политики, —на които ний испращаме своето прѣзрѣние—а не въ полза на самитѣ работници.

Прочее, работници, солидирѣте се! Прѣстаѣйте да се карате! Наредѣте се братски и братски отстоявайте интереситѣ си!

— На 12-й того нѣколко гражданки отъ Уча-стѣкъ отишли въ Градското Управление да попитатъ какво сж станѣли тритѣ прошения, които мжжѣтъ били подали и съ които сж искали, штоо Градския Съвѣтъ да направи една чешма, отстояща на 25—30 метра отъ водопровода за водата, която отива въ центра на града, защото кладенеца, отъ който до сега пияли, билъ съвършено мръсенъ, тѣй като мѣстото му не е добро и въ врѣме на дъждъ се пълни съ разни нечистотии, които отпослѣ гниятъ. Гражданкитѣ били посрѣщѣти съ въпроса: гдѣ сж мжжѣтъ ви? зададенъ отъ г-на Я. Славчевъ. Тѣ отговорили, че „ний сме бѣдни хора и мжжѣтъ ни сж по работа—за да извадятъ хлѣбъ за дѣцата ни, та нѣ могатъ да идватъ всѣки день, атова вмѣсто тѣхъ сме дошли ний“.

Този отговоръ ядосалъ градския ни баца Я. Славчева и се завело карание. Размѣнили се нѣкои неприятни думи и най-послѣ, безъ да бждѣтъ удовлетворени, гражданкитѣ насила били издържани, истикани и испѣдени по порѣка на Славчева отъ разсилнитѣ навѣнъ. Г-нъ *Вълкановъ* съдѣйствувалъ на колега си.

Какъ стои работата съ каранието, ний не знаемъ. Но узнахме, че дѣйствително нѣкои махали въ V уч. сж пияли вода отъ единъ нечистъ кладенецъ и исканието на гражданкитѣ ни както и на мжжѣтъ имъ да имъ се направи чешма е доста справедливо и то трѣбваше да се удовлетвори. Нашето Градско Управление събира отъ гражданитѣ и харчи сумма пари за украшение на нѣкои части въ града, за разни празнични телеграмми до князове и министри, за бесполезни и врѣдителни даже иллюминации, за разни князе, княгини и князчета, а да не удовлетвори една толкова сжществена нужда на една махала — това не разбираме.

Ами, ако се появи нѣколъ епидемия отъ гниѣщата вода на кладенеца?... Ний мислимъ, че Градското Управление ще удовлетвори гражданкитѣ.

Ний мислимъ освѣнъ това, че Санитарната Дирекция има прѣдставители въ града—доктори, на които народа отдѣля значителна частъ отъ потѣта си не само за почтения имъ титулъ, а да бдятъ за запазване на общественото здравие.

— Нѣкои търговци се оплакватъ, че управителя на тукашната митница—г-нъ *Поповъ* заповѣдалъ на дежурнитѣ митнични стражари, въ работнитѣ часове когато си пие кафето въ управлението, да не пущатъ никого при него за работа и които иматъ работни нуждавали се да чакатъ и си губятъ врѣмето. Тия търговци питатъ: „на кой законъ основава г-нъ *Поповъ* това свое запрѣщение“?

НАШИТЕ СЕЛЕНИ

и

ЕВТИНИИ ЗА ТѢХЪ КРЕДИТЪ.

Кредитътъ на нашитѣ селени имъ е потребенъ да поддържатъ живота си и работата си, която за самитѣ тѣхъ едва докарва толкова, колкото е потребно да прѣживяватъ.

А. *Локвинъ*.

„Кой може да бжде най-лесния и най-възможния евтинъ кредитъ за нашия селенинъ?“ се питажъ минжлата година мнозина у насъ, които присърдѣ иматъ интереситѣ на народа и особно тия на селенитѣ. Официалнитѣ ни економисти—начело съ г. г. *Гешева*, *Саллабашева*, *Начевича*, *В. Атанасова*, *Фетваджиева* и пр. хора на епохата—отговарятъ на горния въпросъ така, че най-евтиния кредитъ за нашитѣ селени сж земледѣлческитѣ каси и банкитѣ. Затова тѣ и въ расходкитѣ си изъ България, и въ промишленния съборъ въ Пловдивъ, и въ всичкитѣ случаи сж прѣпорѣчвали тия кредитни учрѣждения. Тѣхъ прѣпорѣчва г-нъ *Гешевъ* и въ рѣчѣта си, произнесена на 21 Априлъ т. г. прѣдъ комиссията за облекчение положението на селенитѣ. Социалъ-демократитѣ пъкъ още минжлата година прѣпорѣчвахъ учрѣдението на специални земледѣлческитѣ каси (банки) съ евтинъ кредитъ за земледѣлцитѣ. На това тѣхно прѣдложение, обаче, не се обрънѣ внимание, па и надали наскоро ще се обръне, прѣдъ видъ злитѣ прѣдубѣждения, съ които хората на днешната епоха срѣщатъ исканията и прѣдложенията на социалиститѣ, колкото и отъ надневна нужда и да сж тѣ и колкото и да сж прави и приспособими. Ясно е, че, за да се прокаратъ съ законъ хубавитѣ искания на

социал-демократич. потребно е изработване на общественото мнение, и, във дадения случай, мнение и желание от страна на самите селени, та наложително тѣ сами да искатъ реформи, прѣобразуване и въвеждане новъ редъ въ кредитнитѣ ни учрѣждения за по лесенъ и по лекъ кредитъ на самитѣ тѣхъ.

Но тука ний не ще говоримъ нито за съществуващитѣ кредитни учрѣждения и за селенитѣ, нито за прѣдиоплагаемитѣ, проектиранитѣ и прѣдлаганитѣ кредитни учрѣждения. На това мѣсто ний ще обърнемъ вниманието на селенитѣ върху тѣхната самонадѣялностъ по отношение на кредита, на тѣхната самостоятелностъ и дѣятелностъ за лекъ и евтинъ кредитъ. Както видятъ читателитѣ отъ мотото на настоящата ни статия, кредитътъ, който търсятъ нашитѣ селени, е повечето за да прѣживѣватъ или врѣменно да поддържатъ производството си. Често пакти... не, обикновено даже, у насъ селенитѣ търсятъ да заематъ 100—200—500 лева за да доискаратъ до харманъ, за да се хранятъ, за да прѣживѣватъ до това врѣме и да поддържатъ работницитѣ (двама-трима) и добитъка си, които заедно съ сѣдѣбитѣ, поради туй че минжалата година сж исплатени борцоветѣ за по-минжалата и че отъ минжалата година не е останалъ никакъвъ запасъ, сѣга сж оставени на рискъ и на произвола на сѣдбага. Кредитътъ, слѣдователно, когото нашитѣ селени въ тоя случай търсятъ, не е кредитъ за прѣприемане и разширение на работата имъ—на производството, а той е като една поддръжка, като едно прѣдхранително отъ свършено изгубване, отъ свършено пропадане срѣдство. Но тоя кредитъ, ако се търси отъ лихвари и отъ каквито и да сж кредитни учрѣждения съществуващи днесъ (банки, земледѣлчески каси, акционерни, спестовни и пр. дружества), е свършено гибеленъ за нашитѣ селени изобщо и земледѣлци въ частностъ. Единъ заемъ, направенъ отъ което и да е кредитно учрѣждение у насъ, струва днесъ на нашия селенинъ най-малко 30%. За да вземе 100—200 лева напр. единъ селенинъ, който живѣе 8 часа (срѣдне число) далече отъ града, губи два деня заедно съ добитъка си и плаща по 12% лихва. Ясно е, прочее, че слѣдующата смѣтница ще ни покаже и по натакъ: 2 деня изгубени по 5 лева (за човѣка и добитъка)=10 лева + 12 лева лихви=22л.+30 стог. за гербова марка=22 лева и 30 ст. за заемъ на 100 лева. Но само това ли е? Ами записа ако са мѣци 2 или 3 пакти въ годината? Тогава трѣбва да се дохожда и на всѣко дохождане пакъ трѣбва отъ максула да се харчатъ въ всѣко дохождане въ града по 10 лева най-малко. Но да кажемъ, че нѣма смѣняване. Падежътъ дохожда и паритѣ obligателно трѣбва да се внесатъ: трѣбва obligателно да се напусне работата, да се отиде въ града и да се исплатятъ паритѣ, та да се не плаща и адвокатско право 5% и сѣдебни равнски повече отъ похарчения трудъ за разни протести и пр. А като се земе и това прѣдъвидъ, ний дохождаме до цифрата 32 лева и 30 ст. минимумъ, които заплаща селенинътъ съзнателно или несъзнателно за своитѣ 100 лева!

За да се снематъ всичкитѣ тия тежнини отъ гърба на селенина и за да може да му бжде отворенъ скромния кредитъ, когото търси, ний мислимъ, че е длъжностъ на нашата интелигенция да поработи между населението и да създаде у него мисълта на *самонадѣялността*. Нека се привикне населението да разбира, че то само, земено исцѣло, ще може да създаде лекъ, силенъ и евтинъ кредитъ на членоветѣ си. Срѣдството за това е образуването въ всѣко село или поне въ по-големитѣ по едно кредитно учрѣждение отъ самитѣ селени—въ видъ на акционерно дружество, економическа асоциация или сдружение. Въ това учрѣждение да се гледа, по възможностъ, да влѣзатъ всички селени, богати и бѣдни, които да иматъ по равно число акции или по еднакъвъ влогъ. Облагитѣ отъ такова учрѣждение ще бждатъ много: 1) то ще може да намали размѣра на лихвитѣ, защото то не трѣбва да има характера на спе-

кулативно лихварско учрѣждение, та по този начинъ ще създаде евтинъ кредитъ за бѣднитѣ наши селени и 2) то ще бжде при самитѣ селени и по този начинъ ще се прѣмалнатъ многото неприятности, съ които е свързано ходенето въ града да се търси кредитъ при разнитѣ банки, лихвари и лихварски учрѣждения и съ това ще създаде не само евтинъ кредитъ, но и лекъ и лесенъ кредитъ, далечъ отъ спекулитѣ. Но прѣимушествената и облагитѣ отъ тия сдружавания за кредитъ на селенитѣ не сж само тия: **спечеленитѣ лихви ще бждатъ за самитѣ селени**, а отъ това се вижда и двойната полза, която благотворно ще влине на селския ни земледѣлчески животъ: 1) *най-напредъ*, ония, които влизатъ въ *сдружаването за взаименъ кредитъ* (както могатъ се пазва тия сдружавания), понеже ще получаватъ сами лихвитѣ за участието си, ако заематъ пари, нече плащатъ никакви лихви или и да плащатъ, то ще да е сравнително много малко, защото и онова, което сѣга получава банката или лихварина, ще се връща пакъ въ тѣхнитѣ рѣцѣ ще го получаватъ пакъ самитѣ селени, и 2) понеже всичкитѣ селени ще бждатъ въ общата кредитна асоциация, тѣ всички—колективно—нече губятъ нищо, нече распрѣсватъ и харчатъ силитѣ си по разни банки и лихвари, отъ които живѣе цѣлъ сонмъ паразити, гешефтери и спекуланти, а оборота на асоциацията ще става за благо на самото село.

Да се събуди, прочее, съзнанието на нашитѣ селени земледѣлци въ това отношение е належаща нужда. Не сж ли селенитѣ, които пълнятъ банкитѣ съ пари? Не сж ли тѣ, които създаватъ богатствата—*на милиони милиони*—на разнитѣ гешефтери и експлоататори? Защо тогава съ помощта на ума и прѣдвидливостта да не могатъ тѣ да създадатъ единъ запасъ, който да потрѣбятъ въ критически моменти за нуждитѣ на колектива или за тия на отдѣлнитѣ личности? Не е ли най-добрѣ селенитѣ да помислятъ сами за себе си, за своитѣ сѣдбини, за своитѣ съселени? Увѣряваме ги, че до като тѣ очакватъ отговоръ да се найрѣши нѣщо за тѣхъ, до като тѣ сами сж инертни и нищо не вършатъ сами за себе си, — до тогава високостоящитѣ ще злоупотрѣбляватъ съ тѣхното довѣрие — да общаватъ златни гори и нищо да не правятъ; до тогава гешефтаритѣ ще намѣрватъ сгодна почва за виренето на гешефтарството, експлоатацията (скупачеството и оголването) и лихварството; до тогава нашитѣ селени земледѣлци ще оставатъ економически а слѣдователно и политически и общественни роби—на разни хитреци и шарлатани.

Навсѣкъждѣ, въ всѣка борба, само само-надѣялността, самоинициативността, само-дѣятелността и сдружаването сж побѣждаващи и давали добри резултати въ добритѣ намѣрения и добритѣ начинания. И тука само тия четире фактора ще помогнатъ. Ний апелираме, прочее, къмъ нашитѣ селени сами да си създадатъ кредитъ, ако искатъ да иматъ такъвъ, сами да поддържатъ и уреждатъ тоя кредитъ, ако тѣ искатъ да бжде той сигуренъ и полезенъ за тѣхъ; сами и всички да зематъ инициативата за това, ако тѣ искатъ да ги не изиграятъ нѣкои хитреци, които господъ наспорилъ въ нашитѣ дни; всички да се сдружатъ и държатъ заедно, ако искатъ да направятъ нѣщо полезно и трайно за себе си.

Самъ си помози, ако искашъ и Богъ да ти помогне, казва французската пословица.

„Белгийски“ кметъ-експлоататоръ, блудникъ, инквизиторъ.

Нечувани сж мжкитѣ на нашитѣ селени. Не стига, че економически сж вече съвсѣмъ западнѣли и продължаватъ да западатъ; не стига че разни народни кжрлежи сж се впили въ тѣлата имъ и „сж ги покрили вече съ рани“; не стига експлоатацията на разнитѣ

политически шарлатани съ тѣхното невѣжество, които искатъ да ловятъ риба въ мѣтна вода; не стига всичко това, — а ето, че и самитѣ тѣхни най-близки избраници, тѣхнитѣ непосредствени управници — селскитѣ кметове вършатъ сжщитѣ беззакония, насилия, грабежи, отъ които народа е вече викналъ „аманъ“!

И, наистина, никой не ще може да откаже съвсѣмъ западнѣлото положение на нашитѣ селени. Поставени въ селата, далечъ отъ градоветѣ, тѣ като по бавно виждатъ плодоветѣ било на науката, било на искуствата, естествено е, ще бждатъ по невѣжи; прикрѣпени къмъ парчето земя, което все повече и повече се изгризва и исплѣзва изъ рѣцѣтѣ имъ, което само формално принадлежи тѣмъ, а фактически е заложено у разни лихвари, търговци или банки, тѣ се силно държатъ у него, като се надѣватъ, че ще могатъ рано или късно да се отърватъ отъ туй си не-сносно положение. Консервативни въ това отношение, тѣ не могатъ да разбератъ тѣй лесно цѣра за избляването си отъ тиранията. Ето защо тѣхното тегло е много по-големо сравнително съ това на градския работникъ; ето защо тѣ много повече се трудятъ и повече теглятъ.

Напласенъ отъ разнитѣ народни извѣдници, като зависимъ економически отъ тѣхъ, селенинътъ е гледалъ съ апатия на всѣко движение политическо или економическо; не е можалъ да се ползува съзнателно съ своитѣ граждански или политически права. А това е една отъ най-главнитѣ причини за неговитѣ теглила.

Всѣкой, който е ималъ случай да живѣе между селска масса или е билъ тамъ, той много ясно ще разбере това.

Когато човѣка, когото селенитѣ избиратъ за кметъ или настоятел въ селото си, когото иматъ възможностъ да познаватъ най-добрѣ, въ повечето случаи бива тѣхенъ най-големъ извѣдникъ, какво остава за тѣзи, които той не познава? *Избира казахие?! . . .* Не, той не знае да избира, той е билъ неспособенъ на това досега, или по-добрѣ заставляванъ е билъ да бжде такъвъ.

Писарѣтъ, кехаята и единъ или двама стражари, ето въ повечето случаи избора въ селото! Тежко му и горко, който има смѣлостта да възнегодува противъ такъвъ изборъ, който има наивността да мисли, че кметътъ е незаконно избранъ! Него го чакатъ побои, истезания, неправедни глоби и още, най-обикновенното, постоянни гонения. . . .

Такова е приблизително положението на селенитѣ въ Раховско; такъвъ е билъ избора за общ. свѣтъ; такъвъ е и кмета на селото Алтимиръ—*Иванъ Димитровъ*.

Безобразията на този „сюрмашки извѣдникъ“ вѣматъ край; съ своето поведение като блудникъ, експлоататоръ и побойникъ, той е разсипалъ цѣлото село, испобилъ е сумма невинни хорица; неговитѣ нощни похождения и нападения върхъ чужди жени и момичета въ селото сж възмутили дори и най-заспалия, западнѣлъ въ всѣко отношение селенинъ. Само него самаго—този Стопловъ въ минлатюръ—тѣ не възмущаватъ; само него тѣ не стрѣскаютъ! . . .

Може на нѣкого да се види твърдѣ чудно държението подобенъ кметъ, противъ когото сж всички селени, но не се чуди, читалю; днесъ нищо нѣма невъзможно.—Слушай!

1. На 9 т. м., вечерята, селенина Дончо Трифоновъ пасѣлъ воловетѣ си въ своята ливада. Дохожда кмета *Иванъ Димитровъ*, а съ него и горкия стражаръ въ селото *Герго Миковъ* и *Горанъ Дешковъ*, роднина на кмета, и безъ никаква причина съ едно дърво 4—5 с.м. дебело съсипали човѣка отъ бой! Освободили го едва, когато дошълъ на помощ селенина *Андрей Василевъ*. Побойницитѣ сж дадени подъ сѣдъ, но още нищо нѣма—дѣлото не е разгледано.

2. *Герго Цоптковъ*, отъ сжщото село, битъ въ селския хамбаръ до несвѣтъ отъ кмета и

писаря *Шинковъ*, защото не ги оставил да се подиграватъ съ момитѣ на селото, като развалял едно хоро, събрано за тяхно удоволствие. «Азъ зная защо го бия», отговорилъ кмета на селенитѣ, които отъ писъка на мѣка се събрали около хамбара. Даденъ подъ съдъ. Дѣлото още неразгледано.

3. *Николо Иотовъ*, майка му и жена му бити отъ кмета, защото осъдени незаконно отъ него за едно патенце (което Иотовия братъ като мислѣлъ за диво, занесѣлъ у дома си) на 60 лева глоба, която, като отказали да платятъ, били затворени въ кѣщата си, бити и имъ е билъ взетъ насила единъ волъ и продаденъ отъ кмета безъ да имъ даде квитанция за това. Бититѣ сж освидѣтелствувани въ Рахово отъ доктора, побойницитѣ дадени подъ съдъ; нѣ дѣлото още неразгледано!...

4. За няколко черковни малки камъни (черковата била вече свършена), расхвърлени по улицата и прибрани отъ *Петръ бухалката*, отъ сѣщото село, този послѣдния билъ глобенъ съ 60 лева и то главно, защото единъ социалистъ—*Болджиевъ* живѣе у тяхъ! По пѣмание пари глобата е събрана отъ продажба на нѣколко овци безъ да му дадѣтъ даже и квитанция, при всичко че споредъ закона е нѣмалъ право да налага глоба по голѣма отъ 20 лева. Момчето на сѣщия селенинъ било бито отъ кмета безъ никаква причина, а просто така.... А за по голѣмо отмъщение, кметѣтъ чрѣзъ удъръ съ брадва ступилъ крака на една негова (бай Петрова) коза! Дѣло и по това, мислимъ, е заведено, но още неразгледано!...

5. *Мано Георгиевъ*, бѣденъ селенинъ, назначенъ отъ кмета за коняръ съ единчката цѣлъ да изнасятъ жена му, защото на 26 Априлий кметѣтъ и писарѣтъ *Шинковъ* отишли прѣзъ нощта въ кѣщата му. гдѣто жена му била сама, мжчили сж да влѣжатъ, но жена му не ги допустила, тогава тѣ я затворили отвънъ и си отишли! Цѣлъ денъ била затворена, безъ да я члй и ъ отвори нѣкой. Научили се всички за това. Кметѣтъ, оплашенъ, викнѣлъ мжжа ъ и му се обѣщавал да му купи единъ конь само да ги не даватъ подъ съдъ. Дѣлото още неразгледано!...

Е читателю, да продължавамъ ли? Това сж все факти и то въ راستояние на единъ мѣсець, а други потаени, неизвадени на бѣлъ свѣтъ—безъ брой! Може да се каже, че живота на тоя развратникъ, грабителъ—кметъ е повече блудства, кражби, побойничества и пиянства прѣзъ нѣколко годишно то му кметуване! И продължава да си бѣде кметъ при всичкото негодувание противъ него! Но, нали е „отъ нашитѣ“? Какъ да не кметува? Гарванъ гарвану око вади ли?

Социалиститѣ, защото работятъ за народното съзнание, защото не оставатъ разнитѣ бухали въ тъмнината да се гоятъ на народния гърбъ; защото прѣскатъ свѣтлината на всѣкъдѣ, при която бухалитѣ не можѣтъ да живѣятъ, се прислѣдватъ немилостиво отъ полицейскитѣ шайкаджий—„свѣщогасители“, когато развратницитѣ, побойницитѣ се покровителствуватъ за да вършатъ по голѣми безобразия, за да умаломощаватъ народа по силно; но това нѣма да имъ помогне, нѣма да ги спаси отъ падение. Простия народъ, работницитѣ, разбрахъ и разбиратъ кои сж тѣхнитѣ най добри защитници! Разбиратъ вече това и не ще бѣде далечъ врѣмето, когато ще падне

... „Това царство, кърваво грѣшно, Царство на подлостъ, развратъ и сълзи!...

Ний съвѣтваме селенитѣ на Алтимиръ да съберѣтъ всичкитѣ закононарушения на тоя кметъ и сдружени, на основание тѣхъ, да искатъ неговото по скорошно прѣмахване. А на прокурора при Вратчанския Окръженъ Съдъ обръщаме вниманието да даде по бързъ ходъ на дѣлата, тѣй като мѣстото на подобенъ грабителъ, блудникъ, побойникъ е по скоро ватвора, нежели кметството. Ще видимъ да ли и той ще бѣде защитенъ отъ прокурора, както Раховската шайка.

с. Алтимиръ, 15 Май 1895 г.

В.

Рѣшенията на Варненското Дружество върху въпроса за учителски конгресъ.

На 28 Май Варненското околийско учителско дружество имѣ 4-о общо извънредно събрание, въ което, между другитѣ рѣшения, сж зети и слѣдующитѣ върху учителския конгресъ:

1. Обсѣди се въпроса за конгреса Всички сж за неговата *необходимостъ* прѣзъ настѣпающата ваканция. За мѣсто на конгреса се прѣдлага г. *София*. Това прѣдпочтение на столицата, въпрѣки множество други неудобства, що прѣдставлява тя, се прие прѣимуущественно по това, че, като се взе прѣдъ видъ обстоятелството, какво учителското движение въ послѣдне врѣме се намира въ сериозенъ конфликтъ съ властитѣ, и че тия дирнитѣ не правятъ разбѣръ на срѣдства за да му прѣчатъ въ всѣко отношение, то столицата най-удовлетворително отъ всѣки другъ провинциаленъ градъ изпълня това още толкова необходимо условие—охранение спокойнитѣ дѣйствиия на събранитѣ въ конгреса делегати противъ какви и да било произволи отъ отвънъ.

Касателно врѣмето прѣдпочете се втората половина на м. Юлий, именно датата 20-то число, за да се даде цѣлна възможностъ на всичкитѣ, особено на новооснованитѣ дружества, строго и пространно да обмислятъ рѣшенията си, които има да прѣдставятъ въ конгреса въ видъ на равни *искания* и *предложения*. Отъ друга страна, врѣмето за този конгресъ не може да се отлага за по-късна дата, тѣй като неговитѣ рѣшения трѣба, въ полза на дѣлото, да прѣдшествуватъ ония на висшия учебенъ свѣтъ, засѣданията на който почватъ въ началото на послѣдующия мѣсець.

2. Нашето дружество ще се прѣдставлява отъ двама, избрани вече делегати, г. г. Н. Стойновъ и П. Савадчиевъ.

3. Взе се рѣшение, да се моли Софийското учителско дружество да вземе инициативата за поканване другитѣ дружества да сторятъ сѣщото, като се произнесѣтъ въ راستояние на едно непродължително врѣме върху *мѣстото и датата* на конгреса, за да се дойде до едно съглашение поне до началото на Юлий.

4. Натовари се специална комиссия, състояща се отъ настоятелството и четири допълнителни членове отъ селски учители, за изработване една проекта программа, която би съдържала най-важнитѣ въпроси и прѣдложения, що има да прѣдяви дружеството чрѣзъ делегатитѣ си въ конгреса, и която программа ще се внесе на разискване и приемане въ друго дружествено събрание къмъ края на м. Юний.

— (5. Свикватъ се членоветѣ на дружеството на 5-о общо извънредно събрание за 11 Юний, въ което ще се разгледватъ други въпроси, останали отъ прѣжнето събрание).

6. Прѣписъ отъ настояцето да се испрати до в. в. „Народна Самозащита“, „Надѣжда“ и „Учителски Другаръ“.

г. Варна, 30 Май 1895 г.

Настоятелството
на Варненското околийско учителско дружество.

До Редак. на „Народна Самозащита“—Варна.
Слѣдующата резолюция е земѣна на митинга, свиканъ отъ Шуменския Окръгъ въ г. Шуменъ на 11 тоя мѣсець.

Резолюция

на

Оппозиционния митингъ въ Шуменъ.

СОФИЯ, НЕГОВО ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО,

копие вѣстницитѣ: Народни Права, Знаме, Млада България, Социалистъ, Право.

Днесъ, единнадесетий Юний, жителитѣ на града Шуменъ и околитѣ, на брой около двѣ хиляди души, събрани на митингъ въ двора на читалището „Напредъкъ“, въпрѣки усилията на правителственитѣ чиновници и партизани—чрѣзъ агитации, заплашвания и възвания—за осуетяване оппозиционния митингъ, напуснали най-усилената си кжрска работа, слѣдъ изслушване рѣшитѣ на ораторитѣ и като взехъ прѣдъ видъ:

1) Че днешното скърпено консерваторско правителство води една несъстоятелна и опасна за народнитѣ ни интереси политика, като отъ една страна неискрено и косвенно заисква да се мпри съ нашата Освободителка, а отъ друга—се подмилква и унижава прѣдъ известни държави, вслѣдствие на което окончателно е дескредитирало държавнитѣ ни работи прѣдъ външния свѣтъ;

2) Че то, покрай прѣсловутото „морално влияние“, почти на всѣкъдѣ употреби войската, полицията и партизански шайки при законодателнитѣ и общински избори, чрѣзъ което наново задуши народната воля, изнасили правата на гражданитѣ и даде просторъ за една буйна разюзданостъ на личното отмъщение;

3) Че то посѣгнахъ върху самостоятелността и независимостта на изборнитѣ учрѣждения и чрѣзъ своитѣ дребнави партизански дѣйствиия, спѣва ги въ правилното имъ функциониране;

4) Че ако и да се опитахъ нѣкои палиативи за отмакване установившитѣ се прѣзъ минѣлия режимъ тягости и неправди въ данъчната система, бюджетния товаръ си остава почти сѣщия и еднакво непосилъ и съспателенъ за страната;

5) Че страната продължава да е театръ на постоянни прѣслѣдвания, истезания изъ полицейскитѣ участъци, безнаказанно вършени отъ хора недобросъвѣстни, деморализирани и заплетени въ редъ прѣстѣпления, въ рѣшитѣ на които и днесъ е повѣрена властта,—

Единодушно взехъ слѣдующата резолюция:

I. **Изназва се пѣлно недовѣрие къмъ днешния кабинетъ.**

II. **Прави се горещъ апелъ къмъ българскитѣ граждани чрѣзъ митинги да протестираатъ и противъ днешния режимъ.**

III. **Умоляватъ се всички свободолюбиви органи на печата да дадѣтъ гласностъ на тази резолюция.**

Натоварено отъ митинга за разгласяване резолюцията, Шуменско либерално бюро: Прѣдседатели *Краевъ*; Подпрѣдседатели: *Войниковъ*, *Симеоновъ*; Секретаръ *Кожухаровъ*; Кассиеръ *Ченгелчиевъ*; Членове: *Пастърмаджиевъ*, *Миневъ*, *Колевъ*, *Дѣчевъ*, *Тодоровъ*, *Дичевъ*, *Куртевъ*.

Ний поздравяваме живитѣ шумненци за доблестта, съ която наново подемахъ борбата противъ съспателното управление на консерваторитѣ. Едно само тѣ сж пропуснали—да протестираатъ и противъ разврата на управляющитѣ да отчисляватъ чиновницитѣ беззаконно и безъ причини—по-партизански ниски и гнусни съображения и побуждения—и чрѣзъ глѣда и лишенията да мислятъ да измѣняватъ политическитѣ въззрѣния и политическото направление на гражданитѣ—чиновници. Но това дано не забравятъ разградци и търновци, на които сега иде редътъ да протестираатъ, да вдигнатъ гласа си за защита на народнитѣ интереси.

Митингитѣ, споредъ насъ, въпрѣки аккорда на в. в. „Миръ“ и „Черно Море“, които ще искатъ да сковѣтъ обществото, иматъ съживляюще значение и сж единственното срѣдство, чрѣзъ което най-естественно можѣтъ се изрази чувствата, които вълнуватъ народа. Тѣ сж непосредственното *Народно Събрание*. Тѣ сж врѣдни само за „подлитъ“ тиранѣ, които искатъ да бѣдѣтъ господари и на физическо-политическия и нравственно-политическия миръ на човѣка и които не можѣтъ да ги смарладисватъ, както правѣше Стамболовъ, въ полза на себе си. За такива хора митингитѣ сж зло. За обществото обаче тѣ сж благотворно добро. Нека, прочее, всички у насъ слѣдватъ примѣра на шумненци.

— Отъ Борисовградъ ни испращатъ за публикуване слѣдующия протоколъ:

Прѣписъ,

ПРОТОКОЛЪ № 24.

На 29-й и 30-й Май 1895 г. настоятелството на дружеството „Будилникъ“, събрано на свѣтъ въ отсъствието на чл. настоятеля *Стефанъ Гавевъ*, разгледѣ въпроса: какво влияние иматъ нашитѣ вѣстници върху общественната нравственностъ.

Свѣтътъ, като взе прѣдъ видъ, че всички почти български вѣстници едни въ по голѣма, други въ по малка доза употребяватъ лъжи и съвѣтъ непрлични думи въ искаване на мислитѣ си, съ което се деморализира обществото, което нѣщо пѣтъ е съвѣтъ противоположно на цѣльта на дружеството „Будилникъ“—умствено и нравственното подобрене на борисовградскитѣ жители,

рѣши:

I. Да апелира къмъ всички български вѣстници и имъ напомни, че тѣхната книжовна дѣятелностъ не трѣба да излиза отъ рамкитѣ на справедливостта, истината и приличнето; защото въ противенъ случай вмѣсто просвѣтителни на народа, вмѣсто правдата, тѣ ставатъ негови най-голѣми деморализатори, за което рано или късно ще сж отговорни прѣдъ потомството.

II. Да испрати до редактора на вѣстникъ *Арда* писмо съ слѣдующето съдържание:

Господине Редакторе,

Настоятелството на дружеството „Будилникъ“, като взе прѣдъ видъ, че Вий допускате да се пишѣтъ въ вѣстника Ви нѣща, които влияятъ лошо върху нравствеността на обществото въобще, и въ частност на Борисовградското, каквото е напирмѣръ невѣрното извѣстие за съгражданина ни учителъ *Георги Н. Бичваровъ*, което извѣстие помѣстено на 4-та страница въ брой 10-й на в. „Арда“ и въ което се срѣщатъ най нецензурни думи, рѣши да Ви напомни, че вашата свѣсть не трѣбва да допушта да се пишѣтъ въ вѣстника Ви както измислици, така и неприлични думи.

Настоятелството на дружеството „Будилникъ“ Ви праѣ настоящата бѣлѣжка затова, защото чрѣзъ такива питання Вий се поставяте въ опозиция на цѣлата на дружеството ни, която цѣль между другото гласи—нравствено подигане на борисовградските жители. Настоятелството не Ви прави горния намекъ (напомняване) затова, защото не симпатизира на политическиятъ Ви убѣждения. Не! То уважава всички искренни политически убѣждения. Въ неговия съставъ влизатъ лица отъ разни партии, но всички сж на мнѣние, че политическиятъ убѣждения не трѣбва да се прокарватъ чрѣзъ лѣжа и порнографии.

III. Да се помолятъ редакторитѣ на всички български вѣстници да напечататъ безплатно въ своя вѣстникъ настоящия протоколъ.

Прѣдсѣдатель (Подп.) *П. Стефановъ*.

Членове настоятели: *Л. Дончовъ Р. Димитровъ*
Я. Поповъ Г. М. Бичваровъ
(подписали) *Н. Поповъ Т. Атанасовъ*
М. Бошковъ Р. Божановъ

Вѣрно: Прѣдсѣдатель *П. Стефановъ*.

Дѣловодителъ *Н. Поповъ*.

IV. Р. Како гласъ изъ народа, ний даваме гласност на настоящия протоколъ. Това е едно радостно явление, гдѣто масата захваща да цензурира и да търси нравственостъ въ журналистиката. Нѣмаме на рѣцъ 10 брой на в. „Арда“ та да се произнесемъ справедливо ли се осжжда тоя вѣстникъ.

ДОПИСКИ

Господине Редакторе,

Въ 19-й брой на уважаемия Ви вѣстникъ „Народна Самозащита“ има помѣстено едно антрефиле, въ което се описва една отъ многото шарлатански сѣлки на тукашния Стамболовъ креаторъ — Никола Ючорманский.

За този смукачъ на народната потъ, отъ безбожното лхварство и спекуляция на корото безнаѣждно стене населението въ Балчикската околия, който е за това население единъ Пловдивски Антоновъ или Старо Загорски Милевъ, нѣколко годишенъ прѣдставителъ и привърженникъ на Стамболовата партия, трѣбва да се каже нѣщо повече отъ помѣстено въ въпросното антрефиле. Двѣ думи прѣди всичко за политическата безхарактерност на това нископѣлящо сжщество: когато българския народъ пѣшкеше подъ тежкия режимъ на Стамболова, г. Ючорманский потриваше рѣцъ и бѣше привърженникъ на властъ имачитѣ, нѣ още при паданieto на кабинета станѣ единъ отъ изразителитѣ и тѣлжувателитѣ на народната радостъ по случай „второто ни освобождение“, Каква шарлатания! И слѣдъ това трѣбваше да се намѣрятъ хора и отъ лагера на българските публицисти, които да укажѣтъ морална подѣрка на този хамелеонъ, да считатъ за приятна длѣжност да бесѣдуватъ съ него, както направи г. Бобчевский, редакторътъ на вѣстникъ „Черно Море“.

Слѣдъ 18 Май г. Ючорманский пакъ се постави начело на общественитѣ работи въ града ни, той продължава да дава тонъ на всичко, безъ да има понятие отъ нѣщо, като игнорира най-елементарнитѣ начала на справедливостта и честността. Прѣдъ него благоговѣятъ не само „мирнитѣ карьеристи“, нѣ и граждани съ самостоятелно положение и съ нищо независими отъ него. Въсползуванъ отъ тази слабост на гражданитѣ, която, уви, твърдѣ алъ ни рекомандува, той свободно разиграва своя конъ въ града и околията ни. Надали ще се намѣри селенинъ, който да не е испиталъ върху си това зло—да му исплаща дългъ; той рѣшително трѣбва да се зароби и да работи нѣколко години само за него. И какви не хитрости той върши само и само да ископчи повече ари отъ длѣжника си! Ако жертвата му има нѣкоя мюлкъ“ напирмѣръ, г. Ючорманский съ свойствената на всѣки експлоататоръ ловкостъ прави струва най-послѣ става собственикъ на този мюлкъ. Още нѣколко думи и ще свършѣ. Единъ селенинъ отъ околията взелъ съ лихва отъ него известна сума пари, срѣщу които е трѣбвало да плаща прѣтежа за лихва, и когато дошло врѣме да прѣглеждатъ смѣтка, г. Ючорманский взелъ и послѣдния пендоловъ на този бѣднякъ, ако и да му се е молилъ тоя послѣдния плачущкомъ. Единъ поразителенъ примѣръ отъ експлоатация надъ единъ свой слуга е извършилъ той: момчето вложило при него 150 наполеона за да се ползува съ известна частъ отъ печалбата на търговията съ жито, която нея година била слаба, та му хвъркиналъ не само капитала, нѣ останѣлъ

Печатница на *Хр. П. Войниковъ*.

кой знае какъ 40-наполеона длѣженъ на Ючорманский! Ний апеллираме къмъ балчикскитѣ честни граждани да излѣжатъ отъ това си апатично състояние на бездѣйствие, да се заинтересуватъ отъ общественитѣ ни работи, гдѣто ще намѣрятъ не единъ кърлешъ като г. Ючорманский, а цѣла оргия подобни като него. Долу шарлатанитѣ и народнитѣ изедници! г. Балчикъ, 21 Май 1895 год.

Балчикчанинъ.

Едно неудобство на телеграфическитѣ записи.

Г-не Редакторе!

Моля, бждѣте добри да вмѣстятъ въ многоуважения Ви вѣстникъ слѣдующитѣ редове:

Врѣщамъ се отъ Европата. Паритѣ ми едва стигнахъ да се расплатя съ хамалитѣ, които ми изнесохъ нѣщата отъ парахода и съ пайтонджията, който ме донесе до хотела; но азъ не се беспокоя Въ цивилизована майка—България, си казвамъ, поне телеграфитѣ и пошитѣ сж тѣй добри уредени, што стоятъ почти на една висота съ ония въ Европа: ще телеграфирамъ въ родния си градъ и слѣдъ 2 часа ще имамъ пари. Шомъ стѣпихъ на суха земя азъ така и направихъ. Това бѣше на 14-й Май, около 7½ ч. слѣдъ обѣдъ. Чакахъ до 10 ч. вечерята—отговоръ на телеграммата ми нѣма. Въ 12 ч. азъ си лѣгамъ и заспивамъ. На другия денъ, на 15 Май, цѣль дългъ денъ, отговоръ на телеграммата ми пакъ нѣма; а между това исканитѣ ми пари били внесени още въ 9 ч. сутрешята прѣзъ тоя денъ. До 6 часѣтъ вечерята азъ уморително чакахъ, но и това нищо не помогна. Земамъ си чадѣра и отивамъ да се разохождамъ. Врачамъ се въ 7½ ч., единъ лакей който ми поднесе телеграфическия записъ. Азъ се успокоихъ, но не за дълго. Въ тоя записъ една бѣлѣжка гласи така: „исплащанieto на телеграфическитѣ записи става само въ опредѣлени присѣтственни часове“. За да си получѣ паритѣ трѣбваше, слѣдователно, да отидѣ въ т.пощен. станция не по късно отъ 5 ч. слѣдъ обѣдъ. При все това азъ пакъ се опитихъ къмъ т. пощ. станция. Тамъ ми прѣгледахъ записъ и само констатирахъ беспомощното ми положение. За честъ на българския чиновникъ, азъ нѣма да скрия, че телеграфистътъ къмъ когото се обърнихъ, живо раскритикува условията, по които става исплащанieto на телеграфическитѣ записи. Съ общо съгласие ний дойдохме до рѣшението, че тия записки въ повечето случаи сж просто една излшна работа и за телеграфиститѣ и за публиката и не си достигатъ цѣльта.

За да могатъ да принесѣтъ ония улеснения, за които сж назначени, то въ телеграфната станция трѣбва да има една известна сума пари, която постоянно да е на расположѣнето на дежурния телеграфистъ и да служи специално за исплащанieto на такива записи не „въ опредѣлени присѣтственни часове“, а въ всѣко врѣме на денѣтъ и нощта; тогава, не ще съмнѣние че тия записи, ще сж едно истинско благо за обществото

Като указвамъ на това неудобство, азъ вѣрвамъ, че надлежитѣ власти ще го обсждатъ и отстранятъ. То е маловажно повидимому, но е много неудобно.

г. Варна, 22 Май 1895 год.

Студентъ Т.

До редакцията на в. „Народна Самозащита“

Господине Редакторе!

Чудни, наистина, чудни работи ставатъ по Русе-Варненската желѣзно-пѣтна линия. Ето единъ фактъ, който съ яснотата на дѣни показва несправедливоститѣ, които началството упражнява надъ беззащитнитѣ си подвѣдомствени. Особено несносно е положението на проститѣ работници — надничари, за хала на които именно ще Ви говоря въ настоящето си писмо. Тѣ сж, Господине Редакторе, хора, които иматъ сжществена важностъ за положението на линията; хора, които съ труда си, съ потѣта си подѣржатъ редовното циркулиране на треноветѣ за да не страдатъ експлоататорскитѣ интереси на „господата“ търговци. Тѣ денѣ и нощъ, зимѣ и лѣтъ, въ студъ и жѣга, работятъ по 14 часа денонощно, а се възнаграждаватъ съ нищожната надница 1 левъ 80 стотинки, отъ които още управницитѣ иматъ очи да отнематъ 3 лева ежемѣсечно за разни патенти, доктори и пр. и пр. Не стига това, че имъ се дава такава нищожна платка, която въ сравнение съ тежкия, утомително-убийственъ трудъ е нула, но и тая съ крѣвъ спечелена пара не имъ се плаща редовно. Въ обичай е влѣзло вече да се плаща на работницитѣ едвамъ слѣдъ единъ, два, или три-мѣсечно чакане, затова по тоя въпросъ и самитѣ тѣ търпѣливо чакатъ и нищо не казватъ. Но туй не е всичко. Туй не е края на беззаконията и своеволията, които си позволяватъ управницитѣ. Къмъ другитѣ, многочислени, дребни несправедливости трѣбва да се прибави и обстоятелството, че работницитѣ не получаватъ заплатитѣ си за мѣсечитѣ Ноември и Декември 1893 година още и до сега, даже въпрѣки многократнитѣ си прошения и телеграми до надлежното мѣсто и заявления пѣзъ вѣстницитѣ,—обстоятелство, което кара по свободномислящитѣ чиновници на тая линия да повѣрватъ въ слуха, че Коста Павловъ, бившъ Стамболовъ атъ и счетоводителъ въ Инспекцията на сѣщата линия е излѣлъ паритѣ на сиромаситѣ работ-

ници, дѣцата на които по тая причина сж сѣдѣли гладни, боси и голи, защото такива бѣдняци, каквито сж въпроснитѣ работници, обикновенно кредитъ нѣматъ, а заплатата имъ служи като единственъ источникъ на срѣдства да подѣржатъ живота на семействата си. Та лесно можете да си прѣдставите какъвъ ще да е билъ живота на тия работници прѣзъ въпроснитѣ два мѣсеца!! Но затова пѣкъ господинъ Павловъ е живѣлъ, както се казва:—Тоя Павловъ е сжщия оня, който бѣше натоваренъ съ „миссията“ да купи съ паритѣ, събрани отъ чиновницитѣ, служачитѣ и работницитѣ на линията Руссе-Варна, подарѣкъ за княгинята и която „миссия“ му билъ докарала бая „голъмо кѣрваво“. Но на думата си. Та както виждате работницитѣ чакатъ съ цѣли мѣсеци и години даже за да получатъ нищожната сумичка 40—50 лева, когато чиновницитѣ съ голѣми заплати си ги получаватъ редовно, а, ако се случи нѣкакво окъсѣняване, готови сж да дигнатъ и „орталжка на главата“ си, както се изразява Българинътъ. Но за раята „Господъ високо, царѣтъ далеко“. И тѣй ще бжде до тогава, докато простия народъ не съзнае своитѣ интереси, докато той не се убѣди, че и безъ голѣмци, заповѣдници и всѣкакъвъ сортъ други изѣдници-паразити, ще може да прѣкарва живота си; до тогава, казвамъ, ще бжде той онеправдаванъ, поуванъ и затриванъ отъ убийственъ трудъ и пѣленъ съ лишения животъ! А докато не съзнае лошото си положение цѣлия народъ, никакво олекчение не могатъ да си събиятъ и работницитѣ по желѣзницитѣ. Защо? Сжщате се сами. Минѣлата година 4 души работници отъ VII-й участѣкъ, възмутени отъ туй, че искажъ силомъ да ги накаратъ да стоятъ въ дѣждовна вѣтровита нощъ въ единъ полосрутенъ кантонъ, за да бждѣ сутринъ рано на работа, ако и да имало него денъ празникъ, рѣшаватъ да направятъ нѣщо като стачка и напушатъ работата, въпрѣки заповѣдитѣ на Началника; но какво отъ това? Още на другия денъ били лишени отъ хлѣбъ, а на тѣхно мѣсто още сжщата минута се явили сума кандидати..... Реакция..... Ако бѣше събуденъ околния народъ, не цѣще да бжде тѣй..... Но, уви!..... народа спи..... дълбоко спи сега той....!

S.

Зорница Среброва

и

Никола Д. Ковачевъ

СТОДЕНИ

23 Апрель 1895 год.

Свищовъ

София

Никола Д. Драгулевъ,

адвокатъ въ г. Варна,

Извѣстява на интересуюцитѣ се, че приема да води въ всичкитѣ сждилища въ България всѣкакви граждански и углавни дѣла.

Работа честна и аккуратна.

Писалище: IV уч. № 917, улица „Народна“ (задъ Окр. Сждъ).

Варненското Комендантско Управление

ОБЯВЛЕНИЕ

№ 176

Варненското Комендантско Управление, съгласно телеграммата отъ Военното Министерство (отдѣл. административно) отъ 14 того подъ № 4702, извѣстява на интересуюцитѣ се лица, че търгѣтъ за отдаване на прѣдприемачъ постройката на една казарма съ всичкитѣ придатѣчни къмъ нея постройки за 8 п. приморский на Нейно Ц. Височество полкъ въ гр. Варна не състоя.

Вслѣдствие на това на 21 Юний т. г. въ 10 часа сутринѣта въ сжщото управление ще се произведе новъ търгъ съ тайно наддаване и съ перетържка на 23 сжщия.

Желающитѣ да участвуватъ въ търгѣтъ, къмъ означеното врѣме се поканватъ.

Право за участие въ търга, както и приближителната стойностъ на постройкитѣ си оставатъ сжщитѣ.

15 Юний 1895 г. Лагерь при г. Варна.

Отъ Управлението.

Отговорникъ: Петръ Булашевъ